

LETO XXII. Štev. 241
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
Lest izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVLJENA 8. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVOBODILNO
BORBO JE IZHAJALA KOT 14-DNEVNIK
IN TEDNIK. OD OSVOBODITVE DO 1.
JUL. 1951 KOT DNEVNIK, NATO PA
KOT TEDNIK - OD 1. JUNIJA 1953
IZHAJA V REDAKCIJSKI POVEZANOSTI
Z »BORBO«

NOVINARJI PRED VRATI OZN

Neposredni razgovori o sueškem sporu še niso zaključeni

New York, 12. okt. (Tanjug). Sinoči je imel Varnostni svet tajno sejo, ki je trajala pol ure. Po njej so zunanji ministri Velike Britanije, Francije in Egipta nadaljevali neuradne razgovore z generalnim sekretarjem OZN Hammarskjöldom. Ameriški zunanji minister Dulles je izjavil, da dobivajo pogajanja o Suez v

Varnostnem svetu uradni značaj. Rekel je, da nihakor ne bo pomirjen, dokler ne bodo na pogajanjih dosegli zadovoljive ureditve, in da bo ostal v New Yorku ves čas zasedanja Varnostnega sveta. V tem smislu je tudi belgijski zunanji minister Spaak od Pineauja in Selwyna Lloydja zahteval, naj ne vztrajata preveč na tem, da bi

v Varnostnem svetu takoj glasovali o anglo-francoski resoluciji glede mednarodnega nadzorstva nad prekopom. Svetoval je Pineauju, naj prouči kako alternativno ureditev, ki bi omogočila pogajanja med Egiptom in zahodnimi velesilami poleg sedanjih tajnih razgovorov v OZN.

Ker so za danes napovedano javno sejo Varnostnega sveta odgodili, je to dalo povod za številna ugibanja, o katerih utemeljenosti pa se je težko prepričati.

Jugoslovanski državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović se je sinoči dalj časa razgovarjal s Dullesom. To je bil že njun drugi sestanek v New Yorku. V OZN je bilo tudi danes zelo živahno. Ministri in veleposlaniki so se razgovarjali v pisarnah delegacij in v kuloarjih, v prostorih generalnega sekretarja pa so skušali britanski, francoski in egipčanski zunanji ministri najti podlago za sporazum. O teh razgovorih niso ničesar objavili. Novinarji niso mogli zvedeti nič zanesljivega, ker je informativna služba OZN poslala vse novinarje h glavnemu izhodu iz palače sekretariata, naj tam počakajo ministre, tako da so lahko ministri nemoteno zapustili poslopje na drugem izhodu. Sueški razgovori potekajo v največji tajnosti.

Danes popoldne so se v palači OZN znova sestali zunanji ministri Velike Britanije, Francije in Egipta z generalnim sekretarjem OZN Hammarskjöldom.

Delegacija KPI v Zagrebu

Zagreb, 12. okt. (Tanjug). Delegacija CK KPI, ki se že nekaj dni mudi v naši državi, je bila včeraj in danes v Zagrebu. Včeraj so bili gostje v tovarni »Rade Končar« in se ondi dalj časa razgovarjali s člani delavskega sveta, z delavci in tehničnimi voditelji tovarne.

Danes popoldne je bila delegacija v Muzeju ljudske revolucije. Spremljali so jo sekretar CK ZK Hrvatske dr. Vladimir Bakarić, članica CK ZKJ Vida Tomšič ter nekateri člani Izvršnega odbora CK ZKH. Potem so bili gostje v skupinah v Zavodu za socialno zavarovanje in v nekaterih splošnih kmetijskih združenjih v okolici Zagreba.

Popoldne so bili na CK Hrvatske razgovori o splošnih vprašanjih, ki zanimajo obe partiji. Gostje iz Italije odpotujejo jutri zjutraj v Maribor.

V Beogradu je na obisku delegacija kitajske vojske. V četrtek jo je sprejel tudi naš državni sekretar za narodno obrambo armijski general Ivan Gošnjak. Na sliki: državni sekretar general Gošnjak v razgovoru z vodjo kitajske delegacije generalpolkovnikom Ten Huom

S TISKOVNE KONFERENCE V DRŽAVNEM SEKRETARIATU ZA ZUNANJE ZADEVE

V duhu koeksistence

so potekle tudi izmenjave misli na zadnjih zasebnih srečanjih predsednika Tita in člana Prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR Hruščeva

Begrad, 12. okt. (Tanjug). Predstavnik državnega sekretariata za zunanje zadeve Branko Drašković je prebral na današnjem rednem sestanku z novinarji naslednjo svojo izjavo:

»Se enkrat bi rad poudaril, da sta bila obisk prvga sekretarja CK KP Sovjetske zveze in

člana prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR Nikite Hruščeva v Jugoslaviji ter obisk predsednika Tita v Sovjetski zvezi zasebnega značaja. Kakor je bilo normalno tudi pričakovati, je prišlo na teh obiskih do prijateljske izmenjave gledišč o raznih vprašanjih s področja dvostranskih odnosov dveh dežel, kakor tudi o mednarodnih problemih obojestranskega interesa.

Glede na naravo obiskov in razgovorov na njih niso bili ne sprejeti ne predvideni nobeni sklepi, kakor sem vam rekel že prej. Ti razgovori so vzbudili po svetu veliko zanimanje, kar je razumljivo, ker so narodi in vlade po svetu zdaj zelo zainteresirani na iskanju poti najširšega sodelovanja med državami v korist miru in varnosti narodov.

Razgovori Tita-Hruščev so bili sicer zasebne narave, vendar pa so izraz takšnih težej in prizadevanj. Zato se ni nič spremenilo in se tudi ni moglo spremeniti v znani orientaciji jugoslovanske zunanje politike, politike aktivne koeksistence, kakor tudi ne v znanih načelih, na katerih slone obojestranski od-

nošaji obeh dežel. Se več, takšna srečanja in razgovori so lahko bili samo obojestransko zaželena in koristna za takšno politiko.

Ko je potem Branko Drašković odgovoril, da »sedanja kakor tudi prejšnja vojaška akcija na jordanski meji, vzbujajo zaskrbljenost, ker se bolj zastruje že tako napeti položaj na Srednjem vzhodu in vnaša vanj še en negativen element.

Na vprašanje, kaj lahko pove o svečanem pogrebu Lasla Raika in o govorih ob tej priložnosti, je Drašković odgovoril: »Rehabilitacija Lasla Raika in njegovih tovarišev, kakor tudi govori na svečanem pogrebu njegovih posmrtnih ostankov, jasno potrjujejo odločnost in aktivno prizadevanje Partije delovnih ljudi Madžarske in vlade, da razčistita s posledicami nedavne minulosti. Po mojem mnenju je treba temu in takšnim dogodkom prisoditi velik pomen.

Na vprašanje nekega tujega dopisnika, kakšen je cilj obiska delegacije JLA v Sovjetski zvezi, je Drašković odgovoril, da je značaj tega obiska povsem vljudnosten.

SEJA IZVRŠNEGA SVETA LRS

Nekatere spremembe tarife prispevkov za gozdne sklade

Imenovanje predsednikov in članov strokovnih svetov Izvršnega sveta - Drugi odloki in sklepi

Ljubljana, 12. okt. Na današnji seji Izvršnega sveta LS LRS, ki ji je predsedoval Boris Kraigher, je Izvršni svet sprejel uredbo o nekaterih spremembah tarife prispevkov za gozdne sklade. Bistvo spremembe je v tem, da se znižajo prispevki v gozdni sklad pri jamskem in celuloznem lesu, ker so bili doslej preveliko vzpodbudni za proizvajalce, saj je čutili precejšnje pomanjkanje jamskega lesa v rudnikih. Nova tarifa bo vzpodbudna zlasti za sednjo lesa v hrbovitih gozdnih predelih, ker je prispevek za te sortimente občutno znižan. Tako bo, na primer, odslej prejel proizvajalec za kubični meter jamskega lesa najslabšega kakovostnega razreda 900 dinarjev več kot doslej.

Izvršni svet je nadalje sprejel odlok o določitvi količine vina in žganja brez plačila prometnega davka. Po novem odloku bodo vinogradniki smeli tudi letos brez plačila prometnega davka porabiti doma 100 litrov vina na vsakega nad 15 let starega družinskega člana, proizvajalec žganja pa 5 hektolitriških stopenj žganja na vsakega nad 18 let starega člana družine.

Sprejet je bil tudi odlok o prenosu sedeža občine Petrovci-Salovci iz Salovcev v Gornje Petrovce.

Izvršni svet je nato potrdil sklepni račun Zavoda za socialno

zavarovanje LRS za leto 1955 ter pravila Sklada za pospeševanje kmetijstva, ki jih je sprejel letošnji občni zbor Zbornice za kmetijstvo in gozdarstvo LRS.

Na včerajšnji seji je Izvršni svet imenoval predsednike in člane strokovnih svetov Izvršnega sveta za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve, za industrijo in za gozdarstvo; predsednika in člane upravnega odbora republiškega sklada za zidanje stanovanjskih hiš in novi filmski svet pri podjetju »Triglav film« v Ljubljani, ker je dosedanjemu dveletna funkcijska doba potekla.

Izvršni svet je še sklenil, da bosta v času zdravljenja Borisa Kocijandčiča, člana Izvršnega sveta, nadomeščala po poslih kulture in prometu v Izvršnem svetu Milko Goršič, po poslih predsednika Komisije za verska vprašanja pa Matija Maležič.

VREMENSKA NAPOVED

za soboto, 13. oktobra
Pretežno jasno. Zjutraj po kottih nagla. Temperatura ponoči med -3 in 0, v Primorju 8, čez dan okrog 18 stopinj C.

STANJE VREMENA
Področje visokega zračnega pritiska se je nad srednjo in južno Evropo še okrepilo. V višinah dotekajo na te predele tople zračne mase in vdržejuje lep, vreme.

Načrti o sodelovanju naše dežele in Francije v prometu in nekaterih industrijskih pomogah

Pariz, 12. okt. (Tanjug). Ob koncu petdnevnega zasedanja v Parizu je jugoslovansko-francoski odbor za gospodarsko sodelovanje in tehnično pomoč danes sklenil pripraviti vladama obeh dežel, naj začeta obravnavati več konkretnih vprašanj medsebojne gospodarske menjave in tehničnega sodelovanja. Odbor je predlagal, naj bi proučili in odobrili načrt o prepustitvi francoskih licenc

raznim panogam jugoslovanske industrije, o izvozu industrijske opreme kakor tudi predloge odbora za izmenjavo strokovnjakov med obema deželama. Razen tega je odbor sklenil, da se bo v drugi polovici januarja znova sestel v Beogradu, kjer bo med drugim proučil vprašanje sodelovanja obeh dežel v nadaljnji modernizaciji jugoslovanskih železnic.

Na zasedanju v Parizu je mešani odbor s Todorom Vujašinovićem in Robertom Lecourtom na čelu proučil tudi možnosti sodelovanja Jugoslavije in Francije v razvoju industrije aluminija in tej zvezi sklenil, da bo za zasedanje v Beogradu pripravil dokumentacijo o sodelovanju kombinata aluminija v Kidričevem in francoskega kombinata Pechiny za nadaljnji razvoj proizvodnje in razširitev zmogljivosti v Kidričevem. Na sestanku v Beogradu bodo predstavniki gospodarstva obeh dežel proučili še več drugih načrtov, ki sta jih obe strani pripravili v zadnjih mesecih. Po zasedanju v Parizu so izjavili, da se bodo predlagani načrti finansirali iz kredita 5 milijonov dolarjev, ki jih je francoska vlada nedavno zagotovila Jugoslaviji.

Delegacija predstavnikov jugoslovanskega gospodarstva, ki je sodelovala v delu tega odbora, si je danes popoldne ogledala tovarno avtomobilov »Renault« blizu Pariza, v nedeljo pa si bo ogledala še več drugih industrijskih podjetij v okolici Pariza.

Novi tuji diplomati pri predsedniku republike

Beograd, 12. okt. (Tanjug). Predsednik republike Tito je sprejel danes popoldne v Belem dvoru švedskega veleposlanika Stiga Ungera, finskega veleposlanika Otsa U. Wartiovaara in madžarskega veleposlanika dr. Ferencza Municha, ki so mu izročili svoja akreditivna pisma.

Gospodarski stiki z Bonnom

Bonn, 12. okt. (Tanjug). V Bonnu so bili 9. in 10. t. m. razgovori med jugoslovansko in zahodnonemško delegacijo o izgradnji industrije aluminija v Jugoslaviji. Jugoslovansko delegacijo je vodil direktor Investicijske banke dr. Papić, zahodnonemško pa načelnik v kmetijskem ministrstvu Hessemann. Razgovorov so se udeležili tudi predstavniki zahodnonemškega kmetijstva. Pogajanja se bodo kmalu nadaljevala.

Kam merijo incidenti na jordansko-izraelski meji?

Kairo, 12. okt. (Reuter). Pri izraelskem napadu na jordansko ozemlje pri Kalkiliji v sredo zvečer je bilo ubitih, kot sodijo v Arabski legiji, več kot 60 izraelscev, na jordanski strani pa je bilo 25 mrtvih in 13 ranjenih. Po poročilih Arabske legije so Izraelci napadli okrog polnoči z brigado, sestavljeno iz dveh pehotnih polkov in polka oklopnih vozil. V napadu je sodelovala tudi artilerija in 10 reaktivnih letal. Včeraj zjutraj so spopadi prenehali.

pomagati Jordaniji. Tu sodijo, da hoče Velika Britanija za vsako ceno doseči tudi odgoditev volitev v Jordaniji, ki bi brzkome pomenile dokončni poraz tako imenovanih bagdadskih elementov in konec zahodnega vpliva v Jordaniji.

Izraelsko poročilo pa pravi, da je »svovražnik utrpel hude izgube« in da je bilo na izraelski strani le devet mrtvih in 12 ranjenih. Poročilo pripominja, da so izraelske vojaške enote evakuirale področje pri Kalkiliji, ki so ga bile predstavljenim zavzele, in se vrnile v svoja oporišča.

Vodja komisije OZN za nadzorstvo nad premirjem v Palestini general Burns se je danes sestel s predstavnikoma Izraela in Jordanije, da bi dosegel ublažitev napetosti, ki je nastala v odnosih med obema deželama.

Tu ugotavljajo, da je bil izraelski napad na Kalkilijo v Jordaniji najresnejši incident, odkar so leta 1943 sklenili premirje. Splošno prepričanje je, da ne gre za incident po naključju, temveč da je ta incident v skladu s politiko Velike Britanije, ki hoče Jordanijo izolirati. Pri zadnjih izraelskih napadih na Jordanijo je igralo vlogo tudi prepričanje, da Egipt ne more nuditi večje pomoči spritju sueškega spora. Egipčanski krogi pa pravijo, da to ne drži, ker ti napadi samo krepijo arabsko enotnost in ker so Sirija, Egipt in Saudska Arabija sklenili

DELJENA MNENJA o ameriški zunanji politiki

Washington, 12. okt. (Tanjug). Včerajšnja Eisenhowerjeva izjava o stanju ameriških odnosov je evropskimi zavezniki presojajo tukajšnji politični opazovalci kot značilno zato, ker je zanikanje nezadovoljstva z ameriško zunanjo politiko omejeno samo na angleške, ne pa tudi na francoske uradne kroge. Eisenhower je očitno nameraval pomiriti, če že ne ustavi potok kritik in časnih komentarjev, ki so se na račun washingtonske zunanje politike pojavili ne samo v Veliki Britaniji in Franciji, marveč tudi v sami Ameriki.

Iz razumljivih volilnih razlogov ni kritizirala vladne zunanje politike samo demokratiška opozicija, marveč tudi mnogi drugi. Liberalca Reston in Sulzberger, ki sicer osebno podpirata Eisenhowerja, menita, da je sedanja zunanja politika ne glede na to, katera stranka je bila na krmilu, zadnja leta napravila vtis, da je še preveč »upogljiva, če ne tudi nestabilna«.

»New York Times« in »Washington Post« sta poudarila, da

nedavna Dullesova izjava, češ da hočejo ZDA uveljavljati posebno in neodvisno politiko v kolonialnem vprašanju, ni bila izrečena v ugodnem trenutku, čeprav lista odobravanja bistvo te izjave. Konservativni opazovalec Sokolski pravi: »Angleži in Francozi so razočarani spritju naglih sprememb v ameriškem stališču nasproti Suezu

Lippmann pa takole pojasnjuje razpravo o zunanji politiki med Eisenhowerjem in Stevensonom: »Predsednikov prispevek k zagotovitvi miru na svetu je bil edinstven po značaju in nujno potreben, toda zelo omejen. Njegova vloga je bila v tem, da odstrani stare in nekoristne spore na Koreji, okoli Formoze in v Indokini, ne pa da tudi postavi tisto, kar bi moralo priti... Ni Eisenhowerjeve politike o glavnem vprašanju naše dobe: o novih odnosih med članicami Atlantske zveze ter deželami Azije in Afrike. Eisenhowerjeva politika je pravzaprav sestavljena iz elementov Rooseveltovega obdobja ter Trumanove in Stalinove dobe hladne vojne.«

HATOJAMA V MOSKVI

Ali bodo sklenili mirovno pogodbo, ne da bi rešili vprašanje južnih Kurilov?

Moskva, 12. okt. (Tanjug). Predsednik japonske vlade Hatojama je prispel danes v Moskvo na pogajanja o mirovni pogodbi in normalizaciji stikov med SZ in Japonsko. Spritju njegovega prihoda izražajo tu prepričanje, da bo ugodno vplival na nadaljnje obravnavanje spornih vprašanj.

Ob prihodu je Hatojama izjavil, da pomeni vojno stanje, ki se formalno nadaljuje med obema deželama že 11. leto po končani vojni, oviro za ureditev miru na svetu. Zato sem si več let prizadeval, je rekel Hatojama, da bi našli izhod iz tega nenormalnega položaja. Pripomnil je, da je prišlo spritju razumevanja Sovjetske zveze v Moskvi do razgovorov, ki pa niso privedli do končnega sporazuma. Zato je prišel v Moskvo na neposredne razgovore s sovjetskimi voditelji. Na koncu je izrazil upanje, da ga bosta sovjetska vlada in sovjetsko ljudstvo podprla in da bo našel v Moskvi ustrezno razumevanje.

»Pravda« in »Izvestija« sta danes v tej zvezi v uvodnikih izrazila mnenje, da je že dozorel položaj za ureditev stikov, od katerih bi imeli obe deželi ko-

rist. »Pravda« poudarja, da bi to prispevalo k okrepitvi mednarodnega položaja Japonske, hkrati pa pomenijo korak naprej k popolni neodvisnosti te dežele. Japonska ne more biti brez konca in kraja podvržena tuji kontroli. Na Daljnem vzhodu in v vsej Aziji nastajajo velike spremembe in v takšnem položaju lahko tudi Japonska najde svoje mesto, ki ustreza duhu in času.

V Moskvi ugotavljajo, da je bilo zadnje čase doseženih v navezovanju stikov med obema deželama nekaj pomembnih uspehov. »Izvestija« opozarja, da japonski poslovni krogi pričakujejo, da bo ta obisk Hatojame obrodil sadove. Predlog, ki ga je stavila sovjetska vlada letos poleti, da bi za prihodnjih pet let uredili trgovinsko menjavo blaga v vrednosti 500 milijonov rubljev v obeh smereh, bi bil koristen.

V Moskvi bodo najbrž obravnavali naslednja vprašanja: konec vojnega stanja med obema deželama, ureditev diplomatskih stikov, ureditev vprašanja vojnih ujetnikov in vprašanja ribarjenja ter sprejem Japonske v OZN. Hatojameve izjave pred odhodom v Sovjetsko zvezo, da si bo prizadeval, da bi med razgovori s sovjetskimi predstavniki znova sprožil vprašanje vrnitve otokov Habojama in Sikotana Japonski, v Moskvi niso objavili. V uradnih krogih poudarjajo, da glede teritorialnih vprašanj v sovjetskem stališču ni nobenih sprememb. Vlada ZSSR je izjavila, da je pripravljena prepustiti Japonski omenjena otoka šele, ko bo mirovna pogodba podpisana. Zavrnila pa je japonske zahteve po južnokurilskih otokih Kunaširi in Iturup, češ da sta neločljivi del sovjetskega ozemlja.

Sovjetsko-japonski razgovori o trgovinskih stikih med obema deželama se bodo začeli 15. oktobra, trajali pa bodo najbrž tri do štiri dni.

S KONFERENCE ZK V JESENISKI ŽELEZARNI

Izkoristiti je treba izkustva lokalne skupnosti

V razpravi je sodeloval tudi Miha Marinko

Jesenice, 12. okt. — V železarni na Jesenicah je bila danes popoldne konferenca članov ZK, na kateri so obravnavali probleme proizvodnje, delavskega upravljanja in organizacijska vprašanja Zveze komunistov. Na konferenci je bilo več gostov, med njimi tudi sekretar CK ZKS Miha Marinko, član CK ZK S Tomo Brejč, sekretar OK Kranj Mirko Zlatnar, sekretar občinskega komiteja Jesenice Ivo Ščavničar in drugi. Referat je imel sekretar Ivan Saksida.

Po njegovem referatu je razprava začela vprašanje dela z mladino in dela sindikalnih organizacij. Tovariš Horjak je poudaril, da je od splošnega govorjenja glede dela z mladino zelo malo praktičnih koristi. Komisije, ki so bile postavljene po obratih, so pokazale malo uspehov. Zavzeti bi se morali za resno vzgojo predvsem novo sprejetih delavcev, do-

kler le-ti ne zapadejo pod vpliv nergačev in kritikastrov. Da je delo z mladino pomanjkljivo, kaže dejstvo, da je od 1750 mladih delavcev v tovarni vključenih v mladinsko organizacijo le 500.

Zatem je posegel v razpravo tudi sekretar CK ZKS Miha Marinko, ki je med drugim poudaril, da je zelo važen način, kako se zrcali delo komunistov izven tovarne. O nekaterih naših gospodarskih težavah je treba zlasti vedeti resnico, da z lokalno iniciativno marsikatero težavo lahko odpravimo. Pri reševanju problemov tovarne je treba upoštevati vlogo občine in se zavedati dejstva, da je marsikateri problem rešljiv le v okviru te komunalne skupnosti. Znano je, da Jesenice nimajo naravnega kmetijskega zaledja in da je zaradi tega preskrba s kmetijskimi pridelki težavna in so pridelki tudi dražji. Pri tem so najbolj prizadeti de-

lavci. Prav tako bi morala tovarna skupno z občino skrbeti za preskrbo Jesenic, poslovanje trgovin, stanje prevoznega parka trgovskih podjetij in v ta namen tudi vložiti nekaj sredstev. Na ta način bi tudi morali razpravljati o problemu prehrane delavcev. Komunisti bi se morali zavedati, da takšne težave, ki jih je moč odstraniti z lokalnimi silami, nam še delovnim ljudem včasih zelo zamegljijo perspektivo socialističnega razvoja. Zaradi tega je treba tem vprašanjem posvetiti še posebno pozornost. Kr

S KONFERENCE ZVEZE KOMUNISTOV TOVARNE ALPINA

Pomanjkanje zavesti delavca gospodarja podjetja

Tovarna čevljev Alpina Ziri je edino podjetje, ki daje žirovski občini delavski pečat. Tovarna sicer postopoma vpliva na razvoj svoje okolice in jo spreminja, vendar ne tako, kot bi bilo želeli. Kažejo se namreč pomanjkljivosti — kot so ugotovili na konferenci članov Zveze komunistov Alpine — ki napredno poslanstvo tovarne močno zavirajo.

Precejšen del krivde za posamezne slabosti, zlasti pomanjkanje družbene dejavnosti delavcev v družbenih organizacijah in tovarni in izven nje, nepravilen odnos do premij, nezanimanje za delo organov delavskega upravljanja, zlasti pa pomanjkanje zavesti delavca kot samoupravljavca, je brez dvoma treba iskati v socialni strukturi delovnega kolektiva.

V tovarni je zaposlenih 30,8 % delavcev, ki imajo doma nekaj zemlje in po delu v tovarni doma »kmetujejo«. (Tak sestav kolektiva je tudi razumljiv, ker se delavci za tovarno rekrutirajo z vasi). To se seveda pozna pri delu družbenih in političnih organizacij, pri delu v tovarni, v »Svobodni« itd., kjer vpliva in prizadevanja delavcev ni čutiti. Delavci ki se ukvarjajo tudi s kmetijstvom, niso zadosti zainteresirani za delo tovarne, za razvoj tovarne ali točneje: pri naporih za izboljšanje proizvodnega procesa dela samoupravnih organov itd. premalo ali pa sploh ne sodelujejo. Za njih se delo zjutraj ob šestih začne, ob dveh pa konča in tako ni nič čudnega, če gledajo v vodilnih uslužbencih svoje delodajalce, namesto da bi imeli v sebi vsaj malo zavesti delavca, ki upravlja s svojim podjetjem. Najzgovorneje to ponazarja majhno zanimanje za delavsko upravljanje: čeprav vabijo na seje delavskega sveta vse člane delovnega kolektiva, se jih le-ti, celo člani ZK ne udeležujejo.

Ko bo osnovna organizacija Zveze komunistov razpravljala o teh problemih, bo morala torej obravnavati stvari v njihovi vzročnosti. Z delavci, ki posedujejo nekaj obdelovalne zemlje, so doslej še vse premalo politično delali, da bi v njih mogla dozo-

Elektrifikacija železniške proge od Jesenic do avstrijske meje bo letos končana

Do konca letošnjega leta bodo dokončali elektrifikacijo železniške proge od Jesenic do sredine predora pod Karavankami na jugoslovansko-avstrijski meji. Po sporazumu med predstavnikoma jugoslovanskih in avstrijskih železnic bo na jugoslovanski strani elektrificirana železniška proga od Jesenic do meje, dolga 6,5 km, v predoru pa 3,7 km. Po končanem delih v začetku prihodnjega leta bodo začeli voziti vlaki po elektrificirani progi, kar bo znatno povečalo zmogljivost postaje na Jesenicah in pocenilo prevoz. Elektrifikacija železnice od Jesenic do avstrijske meje sodi v okvir perspektivnega plana, ki predvideva povezovanje tega važnega izvoznega, uvoznega in tranzitnega prometnega vozla z Ljubljano in Postojno, do koder sta že elektrificirani progi z Reka oz. Trsta.

IZ POLLETNEGA POROČILA ZVEZNE FINANČNE INŠPEKCIJE

VELIKO ŠTEVILO finančnih prekrškov

Beograd, 12. okt. (Tanjug). — Finančni inšpektorji so prijavili pristojnim organom nad 5600 raznih gospodarskih prekrškov v finančnem poslovanju gospodarskih organizacij in ustanov. Te prijave so sad približno 10.500 finančnih pregledov inšpekcijskih organov v prvem polletju.

Polletno poročilo Zveznega finančnega inšpektorata ugotavlja, da so pri pregledih zaključnih računov našli mnogo več finančnih nepravilnosti, kot pa je bilo prijav. Ker se je pregled zaključnih računov začel šele 1. aprila t. l., so mnogi prekrški, storjeni do 30. septembra lani, že zastareli. Po določbah temeljnega zakona o prekrških se proti gospodarskim prekrškom ne more začeti postopek, če mine od dne, ko je bil prekršek storjen, več ko šest mesecev.

Ker bi torej krivci lahko ostali nekažnovani, je Zvezni finančni inšpektorat predlagal, naj bi čimprej sprejeli nove predpise o gospodarskih prekrških, katerih rok zastarelosti je treba podaljšati od šest mesecev na dve leti. V obravnavanih zahtevah je rečeno, da je moč s sedanjim številom inšpektorjev kvečjemu enkrat v dveh letih pregledati vse organizacije in ustanove, katerih finančno poslovanje nadzira finančna inšpekcija. Pa še ti pregledi niso podrobni, temveč omogočajo samo vpogled v finančno poslovanje za določeno dobo.

Eden izmed značilnih načinov izigravanja finančnih predpisov in škodovanja skupnosti, na katerega je opozorila finančna inšpekcija, je priključevanje podjetij k združnim organizacijam. S tem priključevanjem se okoriščajo občine in združne organizacije na račun manjših dohodkov federacije. Spremenjeni zakonski predpisi bodo preprečili nadaljnjo preobrazbo gospodarskih podjetij v združne organizacije, kar je v nekaterih okrajih, zlasti v Vojvodini, postala praksa. Samo v sedmih okrajih se je v štirih mesecih tega leta priključilo združnim organizacijam okrog 160 podjetij. Zvezni finančni inšpektorat predlaga, naj bi vsa podjetja ki so bila priključena združam v lanskem in letošnjem letu, znova dobila prejšnji status. To bi bilo potrebno, ne samo zaradi zatiranja lokalističnih težej (priključevanje je namreč postalo nov vir, v katerem lokalne ustanove po ovinkih prihajajo do dohodkov), marveč tudi zaradi zaščite načel delavskega samoupravljanja. Inšpekcijski organi so ugotovili, da so bili sklepi delavskih svetov o prenosu ustanovnih pravic z ljudskih odborov na združne organizacije sprejeti pod pritiskom.

Finančni inšpektorat je med drugim ugotovil, da je poslovanje mnogih tako imenovanih poskusnih obratov postalo vir za nabavljanje investicijskih sredstev iz proračunskih dohodkov in dohodkov splošnega investicijskega

sklada. Posamezni ljudski odbori grobo kršijo predpise s tem, da sprejemajo sklepe o poskusnem obratu za podjetja, ki že dalj časa redno proizvajajo.

Inšpekcijski organi so ugotovili, da plačujejo gospodarske zbornice in strokovna združenja maksimalno članarino, pri tem pa ustvarjajo precejšnje viške dohodkov, ki jih vnašajo v lastne investicijske sklade. V zbornicah ustvarjajo tudi druge sklade na nezakoniti podlagi in jih izkoriščajo za gradnjo stanovanjskih in upravnih poslopj. Za zbornice ne veljajo obvezni predpisi o finančnem poslovanju državnih organov in ustanov, kot tudi ne predpisi, ki veljajo za gospodarske organizacije. Zaradi tega zahteva Zvezni finančni inšpektorat, naj bi čimprej sprejeli predpise o finančnem poslovanju v zbornicah, da bi tako lahko inšpekcijski organi ohranili finančno disciplino tudi v teh organizacijah.

Potrebna je nova metodologija za evidentiranje produktivnosti dela

Predvčerajšnjim je bila prodseja komisije za vprašanja produktivnosti dela in delovnih razmerij pri Izvršnem svetu LR Slovenije. Na seji, ki jo je vodil član Izvršnega sveta Tone Bole, so obširno razpravljali o delu komisije, organizacijskih vprašanjih sekretariata za delo pri Izvršnem svetu in svetov za delo po okrajih ter najvažnejših nalogah prodsejskega zavoda za organizacijo dela in varnost pri delu.

Komisija, ki je strokovno politični organ Izvršnega sveta in izvaja sklepe prek sekretariata za delo, bo prevzela delo vseh številnih ustanov, ki proizvajajo vprašanja produktivnosti in organizacije dela, delovnih razmerij in plač. Predvsem bo sodelovala s sekretariatom za delo in drugimi gospodarskimi sekretariati ter ugotavljala gibanje produktivnosti dela v republiki. V zvezi s tem so poudarili, da bi bilo treba izdelati novo metodologijo za evidentiranje produktivnosti v vsej Jugoslaviji, ne samo v naši republiki. K ureditvi tega zamotnega vprašanja naj bi seveda tudi komisija prispevala svoj delež. Republiška komisija za vprašanja produktivnosti dela in delovnih razmerij bo tudi v pomoč okrajem, kjer še niso urejeni odnosi med sveti za delo in njihovimi tajništvi in organizacija je ni prilagojena dejanskemu stanju.

Zavod za proučevanje organizacije in varnost pri delu LRS, ki s svojim delom — s tečajem mininarja in neposredno pomočjo podjetjem, prispeva k povečanju produktivnosti dela in izboljšanju organizacije dela, naj bi na priporočilo komisije v bodoče razširili svoje delo predvsem na negoimem področju. Sicer ne bi kazalo povsem zavostaviti ustvarjanje gospodarskim organizacijam. Toda s tem delom so se preveč črpale skromne sile zavoda, ki mu primanjkuje kadra. Zato naj bi bilo v bodoče negovo delo usmerjeno na sistematično in neposredno vrgojo čimširšega kroga vodilnih kadrov v proizvodnih podjetjih. Tudi za izboljšanje srednjega in nižjega vodilnega kadra naj bi na industrijskih središčih ob pomoči zavoda organizirali ustrezne tečaje.

Na seji so tudi predlagali, naj bi vse institucije, ki posredujejo znanje kadrom v proizvodnih in službenih delih, in delala enotno s sekretariatom za delo naj bi ustanovili boljšo inštitucijo, ki se ukvarja s problemi organizacije in produktivnosti dela. Tako obravnavanje te probleme na industrijskih šolah in fakultetah ter v koliko so obdelani. M. R.

SEJA SVETA ZA TRŽIŠČE PRI OLO LJUBLJANA

Ljubljana potrebuje pekarno z veliko zmogljivostjo

Ceprav je bil že sprejet sklep o novih cenah moke in kruha, so na včerajšnji seji Sveta za tržišče pri OLO Ljubljana ponovno razpravljali o tem vprašanju in o možnostih za povečanje zmogljivosti predvsem ljubljanskih pekarn, kjer je stanje najbolj peče.

Mnogo je bilo že govora o skromni izbiri kruha in peciva v pekarnah, vendar se to stanje tudi v zadnjem času ni bistveno izboljšalo. Kakor kaže, peki ne tujijo potrebe, da bi prodajali in seveda tudi izdelovali kaj drugega ko kruh in žemlje. Tako seveda iščejo pri tem blagu zaslužek, namesto da bi ga iskali na primer pri svežem pecivu. Tre-

nutna situacija ustreza nedvomno tudi gostinski mreži, saj je z nudenjem črnega kruha moč zaslužiti neprimerno več kakor pa na primer s slaniki itd.

Na seji so menili, da bi bilo mogoče popraviti trenutno stanje v pekarski stroki v Ljubljani edino z zgraditvijo nove pekarnice, ki bi imela veliko zmogljivost. Tako bi se tudi pekarnice bolj približale splošnemu razvoju našega gospodarstva, kar bi imelo za posledico stabilizacijo cen kruha in drugih pekarskih izdelkov. Ta pekarna bi imela lahko tudi manjši obrat za izdelovanje svežega peciva, katerega največji potrošnik v državi je menda prav Slovenija, čeprav sploh nima nobene tovarne te vrste.

Ker v Ljubljani po osvoboditvi ni bila zgrajena ali obnovljena niti ena pekarna in so jih nekaj celo ukinili, je akcija za omenjeno pekarno z veliko zmogljivostjo vsekakor utemeljena. Pri ureditvenanju te zamisli pa bi morala kazalo izkoristiti nekaj sredstev, ki so se nabrala v občinskih skladih za pospeševanje obrti.

Člani Sveta za tržišče so razpravljali tudi o investicijah za trgovino. Sredstva, ki so bila dosej na razpolago, so bila smotno izkoriščena, tako da so dobile nekatere občine v ljubljanskem okraju (Litija, Grosuplje, Logatec itd.) prav lepe in sodobno urejene trgovske lokale. Potrebe pa so vzlic temu še velike in bo treba že v prihodnjem letu začeti to vprašanje načrtno urediti. M. J.

SKLICANJE SEJE ODBORA ZA ORGANIZACIJO OBLASTI IN UPRAVE REPUBLIKEGA ZBORA LJUDSKE SKUPSCINE LRS
Predsednik odbora za organizacijo oblasti in upravo Republiškega zbora Ljudske skupščine LRS sklicuje 27. sejo odbora za torek, dne 16. oktobra ob 9.30 v postopju Ljudske skupščine LRS republike Slovenije.

SKLICANJE SEJE ODBORA ZA GOSPODARSTVO REPUBLIKEGA ZBORA LJUDSKE SKUPSCINE LRS
Predsednik odbora za gospodarstvo Republiškega zbora Ljudske skupščine LRS sklicuje 17. sejo odbora za torek, dne 18. oktobra 1956 ob 9.30 v postopju Ljudske skupščine LRS.

SKLICANJE SEJE ODBORA ZA GOSPODARSTVO ZBORA PROIZVAJALCEV LJUDSKE SKUPSCINE LRS
Predsednik odbora za gospodarstvo Zbora proizvajalcev Ljudske skupščine LRS sklicuje 18. sejo odbora za torek, dne 18. oktobra 1956 ob 9 v postopju Ljudske skupščine LRS. Iz tajništva Ljudske skupščine LRS

Začelo se je, ko je nekdo izmed članov Zveze komunistov v podjetju posegel v razpravo z razburljivimi besedami: V podjetju sta dve liniji: ena je za organizacijsko in politično delo v podjetju in ga podpira, druga pa mu nasprotuje in meče polena pod noge.

Trenuten rahel nemir med udeleženci partijske konference je pričal, da je bilo načeto eno izmed perečih vprašanj. Razen tega so komunisti želeli slišati konkreten primer.

Mileno B., ki je med najboljšimi delavkami v podjetju, so po boleznih premestili v oddelek »Elementi« na lažje delo, primernejše njenemu zdravstvenemu stanju.

»Ko smo hoteli Mileno najti delo, ki bi kljub njenemu zdravstvenemu stanju le bolj ustrezalo njenim sposobnostim kot je vitanje kontakto«, je ponazoril prvi besedovalec svojo splošno ugotovitev: »nam je obratovodja v oddelku, kamor naj bi prišla, takole rekel:

»Ta nam je že tako zgago delala, ker je vedno med delom odhajala od stroja po raznih organizacijskih opravkih!

Za njim je stal drug komunist, inženir na vodilnem mestu v podjetju, in obrazložil: »Ker je Milena sposobna, je bila pred boleznijo pri zelo odgovornem delu, nekakšnem ozkem grlu za ves oddelek. Res je večkrat od časa

DVOJE PRETIRAVANJ

Na robu konference ZK v Inštitutu za elektrozeve

do časa zapustila svoje delovno mesto. Zato je tudi treba razumeti nejevoljo obratovodje, saj je tako trpelo delo vsega oddelka, in zaradi slabega zgleda, tudi delovna disciplina.

Tako se je v živih razpravi izoblikovale vprašanje, ki je bržkone pereče tudi v marsikaterem drugem našem podjetju: odnos med rednim delom in pa političnim ter organizacijskim delom v podjetju. V načelu je ugotovitev, da je v podjetju med delovnim časom redno delo na prvem mestu in da ga aktivistično delo nikakor ne sme ovirati, prepreča in razumljivo ugotovitev. Mar ni med poglavitnimi cilji aktivističnega dela v podjetju prav povišanje produktivnosti?

Vendar je urejanje politično-organizacijskih opravkov kar med delovnim časom ponekod že postalo razvada, ki škodljivo vpliva na poslovanje obrata. Lahko rečemo, da je »klasičen« primer za to pobiranje članarine med delovnim časom. Redkokdaj gre mimo brez zastoja v delu in seveda dveh, treh opazk, čeprav se da to najpreprosteje urediti ob prejemu plač. Na konferenci ob Inštitutu za elektrozeve so

navedli tudi to, da je zlasti poleti predsednik sindikata zastran raznih konferenc, pripravljanih prireditelj, razgovorov itd., zanečaril skoro polovico svojega rednega dela. Delno velja to tudi za tajnika sindikalne podružnice.

Prav zaradi podobnih primerov bi morali komunisti pri sojojanju razmer v podjetju vselej dobro premisliti — z določeno merico samokritičnosti — ali pri njih zares obstaja »druga linija«, ki nasprotuje političnemu in organizacijskemu delu iz nekakega nerazpoloženja do naše družbene stvarnosti, ali pa je to bolj »skupni imenovalec« za odgovorne ljudi v podjetju, ki jim gre predvsem za delovno disciplino in uspešnost proizvodnje. Predvsem pa mora Zveza komunistov v podjetju podobne očitke sproti in temeljito presoditi ter skupaj z organi delavskega upravljanja tudi razčistiti, da se stvar ne zavlačuje in začne zares škoditi proizvodnji ali povzročati nerazpoloženje med kolektivom.

Neizpodbito je res, da neko mero omalovaževanja političnega in organizacijskega dela v podjetjih tu pa tam res lahko opazimo pri nekaterih vodilnih lju-

deh v upravnih in v proizvodnji. To je druga škodljiva pretiranj. Včasih je kak izostanek od dela zaradi pomembne politične oziroma sindikalne zadeve pač treba dopustiti, posebno kadar gre za očitno korist družbe ali za akcijo, ki bo okreplila napredne sile v kolektivu samem. Pri tem pa moramo paziti, da to ne postane navada in stalna praksa.

Na konferenci je zadel žebelj na glavo tov. Fedor Kovačič, ki je prisostvoval kot gost. Dejal je, da so tudi v tistih časih, ko so bile tovarne v rokah kapitalistov in njihovih priganjavcev, v njih veliko partijsko in sindikalno delali. »Čeprav večina vse ilegalno, je bilo delo vendar dobro opravljeno kar mimogrede, skoro neopazno. Danes, ko je politična dejavnost v podjetju sestavni del delavskega samoupravljanja, bi ž malo iznajdljivosti in prizadevnosti aktivistično delo prav tako lahko opravljali brez najmanjše škode za redno delo. Razen tega bi imal vaš predsednik sindikata prav gotovo veliko manj opravkov, če bi z njim sodelovali in mu pri raznih nalogah pomagali tudi drugi sindikalni odborniki in člani celice.«

Zaključna svečanost delovnih akcij bo na Dan republike

Glavni štab mladinskih delovnih akcij za izgradnjo športnih in drugih objektov pri CK LM Hrvatske je sprejel sklep, da bo na Dan republike 29. novembra zaključna svečanost delovnih akcij, na kateri bodo nagradili najboljše okraje in najboljše občine.

Ceprav so to skope besede, je vendar z njimi v srži nakanazana rešitev vprašanja. Stvar organizacije Zveze komunistov in vsakega komunista tako v Inštitutu za elektrozeve kot v drugih podjetjih, kjer imajo podobne težave, pa je, da najdemo, kakor pravimo, konkretne oblike dela. Če si bodo komunisti in člani sindikata v podjetju med seboj posamezne funkcije in naloge sorazmerno porazdelili, če bodo za manjše aktivistične opravke izkoristili odmore in čas po delu ter pri organiziranju raznih akcij v prvi vrsti upoštevali proizvodne naloge, potem bo ta povsem nepotrebna ovira plodnega politično-organizacijskega dela v podjetju sama zamrla. B. F.

V soboto, 13. t. m., poteče 14 let, odkar so za poljskono gimnazijo fašisti ustrelili 24 talcev
V spomin na ta dogodek bo DANES, 13. OKTOBRA 1956 OB 17.30 V ULICI TALCEV, ZA GIMNAZIJO

SPOMINSKA KOMEMORACIJA
NA KATERO VABIMO VSE LJUBLJANČANE
ODBOR ZB »24 TALCEV«

Pismo Segniju

o uveljavljanju italijanske ustave in londonskega narodnostnega statuta za Slovence na Tržaškem

Trst, 12. okt. Trije slovenski svetovalci v tržaškem občinskem svetu so poslali poseben pismo predsedniku ministrskega sveta Antonu Segniju, ki bi se bil moral večerj udeležiti Tržaškega kongresa novinarjev in sprejema v mestni palači, a je zaradi nenadne obolelosti obisk odložil za pozneje.

Pismo pravi: Dovolite, da Vas pozdravimo v imenu izvoljenih predstavnikov Slovencev tega ozemlja in da uporabimo to priložnost, da Vas opozorimo na spomenico, ki so vam jo poslali župani in občinski svetovalci že lani 11. oktobra. V spomenici, v kateri so nakazani osnovni problemi in je v zvezi z določbami republiške ustave in posebnim statutom. Vas tudi naprošamo za neposredni stik, da bi vam ustno pojasnili in obrazložili vsebino spomenice, ki je ostala doslej brez odziva.

Cepprav je od podpisa londonskega sporazuma minilo že 24 mesecev, so ostale določbe tega meddržavnega dogovora, ki je življenjsko važen za obstoj in razvoj Slovencev, mrtva beseda. Glavni problemi, katerih se je dotaknila spomenica, so ostali nerešeni. Izjema je le člen 6 omenjenega sporazuma, ki je bil uzakonjen z odlokom vladnega komisarja št. 190 od letos 11. junija.

Sindikalne delegacije pri predsedniku republike
Beograd, 12. okt. (Tanjug). — Predsednik republike Josip Broz Tito je sprejel danes dopolne in Belem dvoru člane delegacije Zveze sindikatov Poljske, Zveze sindikatov Madžarske in Splošnega sveta sindikatov Japonske. Sobotič ter se z njimi nekaj časa razgovarjal.

Šovinizem ne sodi v današnje dni
»Šovinistična zavasa«, ki je bila raznarodovani, oholi in napadna imed najteže premostitljivih ovir novega združenja med obema sosednjima državama in obema narodnostima na Tržaškem.

Nacionalizme prejšnjih časov so pokopali ne samo bolji živa zavest slovenske solidarnosti,« je izjavil 12. oktobra predsednik italijanske republike Giovanni Gronchi ob svojem obisku v Trstu, stemveč tudi interes, ki zahteva razumevanje in sodelovanje. Ta obsodba pojave, ki je povzročila nekdaj pretok, je zdaj zla in ki ga skušajo nekateri prikriti s sklicevanjem na »patriotizem«, je tem pomembnejša, ker prihaja iz ust poglavarja države.

»Nacionalistična splotaja« je vsled raznih čimteljev najtežje zakoreninjen in tako imenovanih obmejnih pokrajina, saj ji je uspelo predrti na skoraj vsa področja. Toda kljub se tudi obstojen negativni težnja, se tudi »nacionalistična« omejenosti krha, čeprav postopoma in v silavi borbi s stari predstavami in predsodki.

Za pospešitev tega procesa je osrednjega pomena zagotovitev resnične enakopravnosti obeh narodov 12. večih narodnost. Ne zadostuje zgolj deklarativna obsodba nekake pojave (nacionalizma), marveč je potrebna proti njemu zavestna akcija, pri čemer je naravno, da prvenstveno uporabimo tista sredstva, ki sta jih obe sosedni državi že ustvarili, da bi lahko učinkovito orali ledino novih odnosov.

Gre za memorandum o soglasju in njegovo prilogo — posebni statut, ki zagotavlja narodnostne pravice Slovencev na Tržaškem. Praktično je treba v vsakdanjem življenju uveljaviti določbe italijanske ustave, ki jamčijo enakopravnost slovenskih pravice vsem svojim državljanom in določajo državno zaščito manjšin.

Za zgraditev novega, zdravga temelja so najni čimprejšnji ukrepi, ki bi izbrisali vse tiste, kar spominja na mučno preteklost. Taka »akcija dejani« bo gotovo prekrizala marsikatero »šovinistično zaroto« in razorožila tiste, ki namerno sejejo dvome

Delegacija kitajske vojske v Beogradu
Beograd, 12. okt. (Tanjug). — Državni sekretar za narodno obrambo armijski general Ivan Gošnjak je večerj dopolne sprejel delegacijo Kitajske narodnoosvobodilne armade z generalnim polkovnikom Ten Husanom na čelu. Obisk je minil v prisrčnem in prijateljskem razgovoru. Opoldne je Ivan Gošnjak priridel na čast kitajske delegacije kosilo, večerj pa načelnik generalnega štaba JLA generalni polkovnik Ljubo Vučković sprejem. Na sprejemu so bili podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović, član Zveznega izvršnega sveta Franc Leskošek, državni sekretar za narodno obrambo armijski general Ivan Gošnjak, generalpodpolkovnik Otmar Kreacić in Vojin Nikolić in drugi.

Danes so bili kitajski gostje pri poveljniku našega vojnega letalstva generalpodpolk. Zdenku Ulešiću.

SPET ATOMSKA EKSPLOZIJA
London, 12. okt. (AP). Večerj je prišlo do tretje poskusne eksplozije atomske bombe na britanskem ozemlju Maraling v Avstraliji. Atomsko bomba so vrgli z reaktivnega bombnika »Valliant«. Eksplozivna je v veliki višini. Prvi dve poskusni bombi sta eksplodirali na jeklenem stolu in na tleh. Med poskusi so ukrenili vse potrebno za varnost sodelujočih in opravili tudi vse znanstvene raziskave. Po današnjih eksploziji so zaželežili za nadaljnje poskuse. V začetku prihodnjega leta bodo na Božičnih otokih eksperimentalni poskusi z britansko vodilno bombno, za katero pravijo, da je vsaj tisočkrat močnejša od sedanjih atomskih bomb, imenovanih »Baby Bomb«.

CIPER BRITANSKE OPERACIJE V GORAH
Kirenija, 12. okt. (Reuter). Tu so objavili, da je bilo v osemindesetih vojaških akcijah proti ciprskim upornikom v gorah na severu otoka ujetih 31 pripadnikov EOKA, med njimi trije voditelji te organizacije. Zden izmed voditeljev je vodil uporniške skupine v Kireniji in nanj je bila razpisana nagrada 5000 funtov. Trdijo

Minister Vigorelli v Trstu
Trst, 12. okt. — Minister za delo in socialno zavarovanje Vigorelli se je dva dni mudil v Trstu. Pozdravil je italijanske novinarje, ki so sinoči zaključili svoj kongres, potem pa je bil na nekaterih ustanovah in tudi v uradih tržaške federacije Socialdemokratske stranke. Ondi je govoril o vlogi socialnih demokratov v Italiji in dejal, da je bil vedno za socialistično enotnost. Treba pa je premagati vse predsodke in zapreke, da bi združili v enotno socialistično stranko, ki bi uživala zaupanje večine prebivalstva, ki živo čuti potrebo po moralni in socialni obnovi.

Danes dopolne je bil Vigorelli na komemoraciji padlih in je v daljšem govoru podčlil spomin 72.000 Italijanov, padlih v odporiškem gibanju.

Minister Vigorelli v Trstu
Trst, 12. okt. (Tanjug). Francoski ministrski predsednik Guy Mollet in finančni minister Ramadier sta danes nadaljevala posvetovanja s predstavniki delodajalcev in sindikatov, kako bi odvrnili nevarnost inflacije in okrepili politiko »blokiranja cen in mezd«. Predstavniki vlade so zahtevali te sestanke, a so že prejšnji teden opozorili na nasprotujoča si gledišča delodajalcev in sindikatov v presojanju odgovornosti za sedanjo gospodarsko nestabilnost.

Narodna banka je prav danes objavila, da je celotni znesek bankovcev v obtoku dosegel višek — nad 3200 milijard frankov — naproti 2000 milijardam v enakem lanskem obdobju. Na drugi strani je finančno ministrstvo po objavi osnutka proračuna za prihodnje leto objavilo,

Minister Vigorelli v Trstu
Trst, 12. okt. (Tanjug). Francoski ministrski predsednik Guy Mollet in finančni minister Ramadier sta danes nadaljevala posvetovanja s predstavniki delodajalcev in sindikatov, kako bi odvrnili nevarnost inflacije in okrepili politiko »blokiranja cen in mezd«. Predstavniki vlade so zahtevali te sestanke, a so že prejšnji teden opozorili na nasprotujoča si gledišča delodajalcev in sindikatov v presojanju odgovornosti za sedanjo gospodarsko nestabilnost.

FRANCOSKE GOSPODARSKE TEZAVE

Draginja sili k odločitvi

Molletova vlada v precepu med interesi industrijcev in delavcev — Tudi državnim nameščencem Blažev žegen?

Pariz, 12. okt. (Tanjug). Francoski ministrski predsednik Guy Mollet in finančni minister Ramadier sta danes nadaljevala posvetovanja s predstavniki delodajalcev in sindikatov, kako bi odvrnili nevarnost inflacije in okrepili politiko »blokiranja cen in mezd«. Predstavniki vlade so zahtevali te sestanke, a so že prejšnji teden opozorili na nasprotujoča si gledišča delodajalcev in sindikatov v presojanju odgovornosti za sedanjo gospodarsko nestabilnost.

Narodna banka je prav danes objavila, da je celotni znesek bankovcev v obtoku dosegel višek — nad 3200 milijard frankov — naproti 2000 milijardam v enakem lanskem obdobju. Na drugi strani je finančno ministrstvo po objavi osnutka proračuna za prihodnje leto objavilo,

da bo znašal proračunski primanjkljaj 620 milijard frankov. Finančni minister pa je prepričan, da bo moč »nekaj prihraniti« in da bi lahko »nevarnost inflacije preprečili s skupnimi naporii vseh Francozov«. Zato je politika »blokiranja cen in mezd« po mnenju vlade edini izhod iz sedanje težavnega finančnega položaja.

Po današnjem sestanku v predsedništvu vlade je predstavnik industrijcev izjavil, da je ohranitev cen na isti ravni »protiekonomična« in »nerentabilna«, ker sili proizvozniki k nazadovanju. Zato je delegacija delodajalcev zahtevala od vlade, naj zniža davke, da bi »industrijo vzpodbudila k večji proizvodnji«. Predstavniki treh vodilnih delavskih sindikalnih organizacij pa so predsedniku vlade pojasnili dru-

gačno mnenje. Po oceni sindikatov so delavske mezde v primerjavi z življenjskimi stroški in povečanjem profita delodajalcev naglo padle. Zato zahtevajo ponovno povenitev življenjskih stroškov, hkrati pa vskladitev mezd z dejanskim položajem na trgu.

Istočasno so se v predsedstvu vlade danes nadaljevala pogajanja o zahtevah državnih nameščencev po zvišanju plač. Neki predstavnik vlade je izjavil, da je finančno ministrstvo pripravljeno poudariti zvišanje prejemkov za 15 %, kar naj bi se zgodilo v petih letih po 3 % letno. Sindikati pa vztrajajo na splošnem zvišanju vseh plač v skupnem znesku 200 milijard frankov letno.

Obisk novinarjev iz Čehoslovaške

Ljubljana, 12. okt. Predsednik OLO dr. Marjan Dermastil je danes dopolne ob 11.30 sprejel delegacijo čehoslovaških novinarjev, ki je pri nas na obisku. Gostje, ki jih vodi namestnik glavnega urednika osrednjega partijskega glasila CSR »Rude pravo« Oldrich Svenske, so se v živahnem, nevezanem razgovoru z gostiteljem zanimali predvsem za našo komunalno ureditev in za sadove, ki jih je obrodila ekonomska sprostitev.

Predvčerajšnjim so si čehoslovaški gostje ogledali mesto in spomenik žrtve in Urhu. Bill so pri tovarišu Borisu Zieherlu v Klubu ljudskih poslancev in govorili z njim o kulturnih vprašanjih. Večerjali pa so v družbi slovenskih novinarjev v hotelu »Slon«. Danes opoldne so odpotovali v Postojno.

Novinarji iz Čehoslovaške večerj dopolne pri predsedniku OLO tov. Marjanu Dermastil

Enotnost in disciplina

poglaviti nalogi tretjega lyonskega kongresa francoskih radikalnih socialistov

(OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA)

Pariz, 12. okt. Večerj se je začel v Lyonu kongres francoskih radikalov. Pred desetimi leti je Radikalno-socialistična stranka v istem mestu in v isti hiši krenila na desno, ko je izključila iz svojih vrst Cota in Lebruna. Od takrat so bili skoraj za vse radikalne kongrese podobni spori značilni. Izmed njih je dobil glavni ime »vojna dveh Edvardov«, ki se je zaključila s pobojanjem Herriota in Deladiera v trenutku, ko sta se znašla na isti liniji, oba nepomirljiva nasprotnika evropske obrambne skupnosti.

V istem trenutku pa je dobil

radikalni socializem novega tribuna Mendès-Francea, ki ga je Herriot na kongresu leta 1954 počastil tako, da je »priklonil pred njim svojo osebnost in svojo mladost«. Mendès-France je skušal obnoviti enotnost stranke na podlagi njenega enotnega programa, ki ga je dopolnil s svojimi idejami. V imenu te enotnosti so izključili Edgara Faura, takratnega predsednika vlade René Mayerja in še več drugih vodilnih radikalov. Na njihova mesta so prišli novi ljudje, zbrani okrog Mendès-Francea in njegovih idej o obnovi Francije.

Na kongresu, ki se je začel večerj v Herriotovem Lyonu, se je znašel Mendès-France med radikalno desnico, ki bo skušala Faura znova vrniti v stranko, in »jakobinci«, ki zahtevajo, naj krene stranka še bolj na levo. Razlika med tema dvema taborama je bistvena, vsaj kar se tiče samega Mendès-Francea. Ta ni zadovoljen z vladno politiko v Alžiru, zavzema pa se za vladno republikansko fronto in je še zmerom prepričan, da brez socialistov ni moč ustvariti leve večine v skupščini. Glavno vprašanje, ki ga bo obravnaval kongres, je vprašanje strankine discipline, katere utrditve zahteva Mendès-France. Prvi vtis s kongresa je, da bo Herriot ostal arbiter, ki so vanj uprte oči kongresa.

Kongres se je danes izrekel »za premirje v Alžiru« in »za pogajanja, da bi našli izhod iz krize v sporazumu z vsem alžirskim prebivalstvom«. Po dolgih debatah v politični komisiji je plenum sprejel besedilo resolucije v Alžiru, v kateri obsodja vladno, »ker ni uporabila in uresničila pobud, ki so jih dajali radikalni predstavniki že delj časa, da bi našli pravi izhod iz tega spora«.

Tesni stiki med Alžiro in Francijo ne morejo sloneti na francoski vojaški premoči, je

Radikalni socializem novega tribuna Mendès-Francea, ki ga je Herriot na kongresu leta 1954 počastil tako, da je »priklonil pred njim svojo osebnost in svojo mladost«. Mendès-France je skušal obnoviti enotnost stranke na podlagi njenega enotnega programa, ki ga je dopolnil s svojimi idejami. V imenu te enotnosti so izključili Edgara Faura, takratnega predsednika vlade René Mayerja in še več drugih vodilnih radikalov. Na njihova mesta so prišli novi ljudje, zbrani okrog Mendès-Francea in njegovih idej o obnovi Francije.

Radikalni socializem novega tribuna Mendès-Francea, ki ga je Herriot na kongresu leta 1954 počastil tako, da je »priklonil pred njim svojo osebnost in svojo mladost«. Mendès-France je skušal obnoviti enotnost stranke na podlagi njenega enotnega programa, ki ga je dopolnil s svojimi idejami. V imenu te enotnosti so izključili Edgara Faura, takratnega predsednika vlade René Mayerja in še več drugih vodilnih radikalov. Na njihova mesta so prišli novi ljudje, zbrani okrog Mendès-Francea in njegovih idej o obnovi Francije.

Radikalni socializem novega tribuna Mendès-Francea, ki ga je Herriot na kongresu leta 1954 počastil tako, da je »priklonil pred njim svojo osebnost in svojo mladost«. Mendès-France je skušal obnoviti enotnost stranke na podlagi njenega enotnega programa, ki ga je dopolnil s svojimi idejami. V imenu te enotnosti so izključili Edgara Faura, takratnega predsednika vlade René Mayerja in še več drugih vodilnih radikalov. Na njihova mesta so prišli novi ljudje, zbrani okrog Mendès-Francea in njegovih idej o obnovi Francije.

Radikalni socializem novega tribuna Mendès-Francea, ki ga je Herriot na kongresu leta 1954 počastil tako, da je »priklonil pred njim svojo osebnost in svojo mladost«. Mendès-France je skušal obnoviti enotnost stranke na podlagi njenega enotnega programa, ki ga je dopolnil s svojimi idejami. V imenu te enotnosti so izključili Edgara Faura, takratnega predsednika vlade René Mayerja in še več drugih vodilnih radikalov. Na njihova mesta so prišli novi ljudje, zbrani okrog Mendès-Francea in njegovih idej o obnovi Francije.

Radikalni socializem novega tribuna Mendès-Francea, ki ga je Herriot na kongresu leta 1954 počastil tako, da je »priklonil pred njim svojo osebnost in svojo mladost«. Mendès-France je skušal obnoviti enotnost stranke na podlagi njenega enotnega programa, ki ga je dopolnil s svojimi idejami. V imenu te enotnosti so izključili Edgara Faura, takratnega predsednika vlade René Mayerja in še več drugih vodilnih radikalov. Na njihova mesta so prišli novi ljudje, zbrani okrog Mendès-Francea in njegovih idej o obnovi Francije.

Radikalni socializem novega tribuna Mendès-Francea, ki ga je Herriot na kongresu leta 1954 počastil tako, da je »priklonil pred njim svojo osebnost in svojo mladost«. Mendès-France je skušal obnoviti enotnost stranke na podlagi njenega enotnega programa, ki ga je dopolnil s svojimi idejami. V imenu te enotnosti so izključili Edgara Faura, takratnega predsednika vlade René Mayerja in še več drugih vodilnih radikalov. Na njihova mesta so prišli novi ljudje, zbrani okrog Mendès-Francea in njegovih idej o obnovi Francije.

Radikalni socializem novega tribuna Mendès-Francea, ki ga je Herriot na kongresu leta 1954 počastil tako, da je »priklonil pred njim svojo osebnost in svojo mladost«. Mendès-France je skušal obnoviti enotnost stranke na podlagi njenega enotnega programa, ki ga je dopolnil s svojimi idejami. V imenu te enotnosti so izključili Edgara Faura, takratnega predsednika vlade René Mayerja in še več drugih vodilnih radikalov. Na njihova mesta so prišli novi ljudje, zbrani okrog Mendès-Francea in njegovih idej o obnovi Francije.

Radikalni socializem novega tribuna Mendès-Francea, ki ga je Herriot na kongresu leta 1954 počastil tako, da je »priklonil pred njim svojo osebnost in svojo mladost«. Mendès-France je skušal obnoviti enotnost stranke na podlagi njenega enotnega programa, ki ga je dopolnil s svojimi idejami. V imenu te enotnosti so izključili Edgara Faura, takratnega predsednika vlade René Mayerja in še več drugih vodilnih radikalov. Na njihova mesta so prišli novi ljudje, zbrani okrog Mendès-Francea in njegovih idej o obnovi Francije.

Radikalni socializem novega tribuna Mendès-Francea, ki ga je Herriot na kongresu leta 1954 počastil tako, da je »priklonil pred njim svojo osebnost in svojo mladost«. Mendès-France je skušal obnoviti enotnost stranke na podlagi njenega enotnega programa, ki ga je dopolnil s svojimi idejami. V imenu te enotnosti so izključili Edgara Faura, takratnega predsednika vlade René Mayerja in še več drugih vodilnih radikalov. Na njihova mesta so prišli novi ljudje, zbrani okrog Mendès-Francea in njegovih idej o obnovi Francije.

Radikalni socializem novega tribuna Mendès-Francea, ki ga je Herriot na kongresu leta 1954 počastil tako, da je »priklonil pred njim svojo osebnost in svojo mladost«. Mendès-France je skušal obnoviti enotnost stranke na podlagi njenega enotnega programa, ki ga je dopolnil s svojimi idejami. V imenu te enotnosti so izključili Edgara Faura, takratnega predsednika vlade René Mayerja in še več drugih vodilnih radikalov. Na njihova mesta so prišli novi ljudje, zbrani okrog Mendès-Francea in njegovih idej o obnovi Francije.

Radikalni socializem novega tribuna Mendès-Francea, ki ga je Herriot na kongresu leta 1954 počastil tako, da je »priklonil pred njim svojo osebnost in svojo mladost«. Mendès-France je skušal obnoviti enotnost stranke na podlagi njenega enotnega programa, ki ga je dopolnil s svojimi idejami. V imenu te enotnosti so izključili Edgara Faura, takratnega predsednika vlade René Mayerja in še več drugih vodilnih radikalov. Na njihova mesta so prišli novi ljudje, zbrani okrog Mendès-Francea in njegovih idej o obnovi Francije.

Radikalni socializem novega tribuna Mendès-Francea, ki ga je Herriot na kongresu leta 1954 počastil tako, da je »priklonil pred njim svojo osebnost in svojo mladost«. Mendès-France je skušal obnoviti enotnost stranke na podlagi njenega enotnega programa, ki ga je dopolnil s svojimi idejami. V imenu te enotnosti so izključili Edgara Faura, takratnega predsednika vlade René Mayerja in še več drugih vodilnih radikalov. Na njihova mesta so prišli novi ljudje, zbrani okrog Mendès-Francea in njegovih idej o obnovi Francije.

Radikalni socializem novega tribuna Mendès-Francea, ki ga je Herriot na kongresu leta 1954 počastil tako, da je »priklonil pred njim svojo osebnost in svojo mladost«. Mendès-France je skušal obnoviti enotnost stranke na podlagi njenega enotnega programa, ki ga je dopolnil s svojimi idejami. V imenu te enotnosti so izključili Edgara Faura, takratnega predsednika vlade René Mayerja in še več drugih vodilnih radikalov. Na njihova mesta so prišli novi ljudje, zbrani okrog Mendès-Francea in njegovih idej o obnovi Francije.

Radikalni socializem novega tribuna Mendès-Francea, ki ga je Herriot na kongresu leta 1954 počastil tako, da je »priklonil pred njim svojo osebnost in svojo mladost«. Mendès-France je skušal obnoviti enotnost stranke na podlagi njenega enotnega programa, ki ga je dopolnil s svojimi idejami. V imenu te enotnosti so izključili Edgara Faura, takratnega predsednika vlade René Mayerja in še več drugih vodilnih radikalov. Na njihova mesta so prišli novi ljudje, zbrani okrog Mendès-Francea in njegovih idej o obnovi Francije.

KONFERENCA BRITANSKIH KONSERVATIVCEV V LLANDUDNOU

Britanska vlada je našla oporo

za svojo politiko pritiska v sporu zaradi Sueza

Opoziciji niso dali do besede — Tudi na gospodarskem torišču so običale vse kritike na govorniški tribuni

London, 12. okt. (Tanjug). Večerj se je začela v Llandudnu konferenca Konservativne stranke, na kateri se je zbralo okrog 4000 delegatov. Stevilne resolucije na dnevnem redu konference kritizirajo vladno predvsem zaradi zvišanja življenjskih stroškov, zaradi nevarnosti inflacije in visokih davkov. Glede Sueza je konferenca podprla vladno politiko.

Voditelj srušene skupine konservativnih poslancev Waterhouse in eden izmed prvakov te skupine poslanec Amery sta v svojih govorih poudarila, da v suškem sporu ni kompromisa. »Ukreniti je treba vse, če je potrebno, tudi s silo, da bi dosegli naše cilje, in sicer s pomočjo Američanov, če nam jo bodo dali, ali pa tudi brez nje.« Poslanec Yuates je edini protestiral proti vladni zunanji politiki. Ko je kritiziral vladno in njeno politiko v zvezi s Suezom in Ciprom, pa je nastal v dvorani hrup. Zahtevali so, naj mu odvzamejo besedo in ga vržejo iz dvorane.

Razpravo o Suezju je zaključil minister brez listnice v Foreign Office Nutting, ki je med drugim izjavil: »Ce OZN ne bo sposobna izpolniti svoje dolžnosti, bomo morali sami proučiti najboljše načine, da bi izpolnili naše obveznosti.«

Danes je bila gospodarska politika vlade glavni predmet razprave. V prvi predlagani resoluciji so naslovili na vladno poziv, naj bi začela »bolj realistično gospodarsko politiko«, ki bi stabilizirala življenjske stroške, pa tudi plače, da bi se zboljšal življenjski standard od stalnih dohodkov živčnih družin. Govorniki v prid te resolucije so poudarjali, da na tisoče trgovcev in kmetov, bančnikov in zavarovalniških nameščencev s svojimi plačami ne more izdržati naraščanja cen. Vlada bi morala stroge kontrolirati državne izdatke, prihraniti nekaj pri proračunu za vojaške potrebe in se odločiti za spoprijete z inflacijo. V razpravi o davkih je več delegatov pozivalo vladno, naj davčno breme pravičneje razdeli.

Finančni minister Macmillan je poročal o gospodarskem položaju dežele. Poudaril je, da so v zadnjih petih letih zelo napredo-

Z VSEH STRANI SVETA

VELIKA BRITANIJA SOVJETSKI TANKER V BRITANSKEM ZAKUPU
London, 11. okt. (AFP). — Družba »British Petroleum« je najela neko 12.000-tonsko sovjetsko cisternsko ladjo za prevoz nafte in Perzijskega zaliva v Veliko Britanijo ali v kako drugo evropsko državo. Na tržišču ladijskih zakupov je vse ostalo tem poročila precejšnje presenečenje. Prvikrat se je namreč zgodilo, da je »British Petroleum« vzela v zakup sovjetsko ladjo, morebiti pa tudi prikratk, da je neka zahodna petrolejska družba naprosila Sovjete za takšno uslugo.

TURCIJA ZAPLEMA ŠVEDSKE LADJE
Carigrad, 12. okt. (Reuter). Turške oblasti v Izmiru so zaplenile 3600-tonsko švedsko ladjo »Tavastad«, ker Švedi še niso plačali odškodnine za turško podmornico »Dumlupinar«, ki se je pred tremi leti pri trčenju s

švedsko ladjo potopila. Turško sodišče meni, da bi morala švedska družba, katere ladja je zakrivila nesrečo, plačati s milijonom turških lir za podmornico in za mornarje, ki so tedaj utonili.

CSR MARIJA ŠVERMOVA NA SVOBODI
Praga, 12. okt. (CTK). Bivša namestnica generalnega sekretarja CK KP CSR Marije Švermove so izpustili iz zaporov. Sklep o tem je sprejela komisija za pogojno izpustitev iz zapora. Marija Švermova je prestala polovico kazni.

INDIJA NESREČA V SEVEROVZHODNIH POKRAJINAH
New Delhi, 12. okt. (Reuter). V mnogih pokrajinah severozahodne Indije so bili zadnje dni veliki nalivi, tako da so nekateri reke naglo narasle. Mnogim krajem groze poplave. Reka Dzumna je že preplavila šest vasi in je še več naselij v nevarnosti.

Tudi reka Ganges je nevarno narasla, medtem ko je reka Hindan blizu New Delija podila nekatero naselje in ogrožila nova naselja, ki so jih tam zgradili.

V starih newdelijskih predmestjih se je zaradi dežja podrl več hiš in kakih 200 barak. Po vsej deželi so nalivi in poplave prizadele kmetijstvu veliko škodo.

ZDA NESREČA VOJAŠKEGA LETALA?
Lakenheath, 12. okt. (Reuter). — Neki častnik ameriškega vojnega letalstva je izjavil, da je po vsej priliki treščilo na zemljo neko ameriško transportno vojaško letalo, v katerem je bilo 59 ljudi, povečini pripadnikov ameriških letalskih sil. Letalo bi moralo večerj popoldne prispeti iz Velike Britanije na Azore. Ker pa še ni prispelo, sodijo, da se mu je pripetila nesreča.

Kongres v Trentu

naj bi določil nadaljnjo politiko demokratizacij po Andreottijevih desničarskih receptih ali Gonellinih prizadevanjih za sodelovanje s socialisti

Rim, 12. okt. (Tanjug). Demokratska stranka bo imela v nedeljo v Trentu svoj kongres. Kongres pokrajinskih organizacij so se zvrstili že po vsej deželi. Na njih se je bil boj med različni demokratskimi strujami, med tako imenovano »Demokratsko-pobudo« tajnika stranke Fanfanija, desničarsko strujo Andreottija in Gonellino strujo, ki zahteva sodelovanje s socialisti. Na pokrajinskih kongresih je dobilo večino glasov, kakih 65 odstotkov Fanfanijeva struja in zato pričakujejo, da bo sedanji tajnik stranke znova dobil podporo kongresa. Andreottijeva desničarska struja zahteva izključitev socialnih demokratov iz vladne koalicije in odločno usmeritev vladne politike na gospodarske in socialne konservativne družbe. Gonellova skupina, navdihnena s politiko, ki jo je svoj čas uveljavljal sedanji predsednik republike Gronchi pa zahteva levo orientacijo Demokratske stranke in sodelovanje s socialisti. Fanfanijeva skupina stoji na stališču sredi med tema opozicijama. Fanfani

namreč zagovarja koncepcije katoliškega integralizma, to se pravi izključno katoliškega družbenega reda.

Vse kaže, da bodo vodilni ljudje teh struj sprožili na kongresu ostro polemiko, ki bi jo utegnili ublažiti samo intervencija Vatikana. Vatikanski državni sekretariat se je zavzel za kompromis med različnimi strujami in Demokratski stranki, da bi na kongresu poudaril katoliško enotnost.

Od izida tega kongresa je pričeto moči Demokratske stranke močno odvisen tudi položaj Segnijeve vlade. Vprašanje je, ali se bo Demokratska stranka znova izrekla za štiristransko koalicijsko centra na kateri sloni sedanja vlada, ali pa bo zahtevala drugačno politiko stranke. Če bo zmagal Andreotti, čeprav v zvezi s Fanfanijem, bi bila vlada usmerna na desno, če pa bi zmagal Gonella in bi se mu posrečilo vplivati na Fanfanijevo večino, bi izpadli iz vlade liberalci, na njihova mesta pa bi prišli socialisti.

Zbirka Prežihovih knjig

pri Cankarjevi založbi

Nekoliko nenavadno, a vzlic temu resnično je, da so slovenski klasiki kljub razmeroma številnim izdajam vendar manj dostopni povprečnemu bralcu kakor mnogi tuji pisatelji. Predvsem bralcu namenjene izdaje slovenskih klasikov, pri katerih ni utrudljivih opomb in komentarjev, so pri nas redke, prereditke. Sprjazniti se moramo s tem, da vsaka bralčeva knjigo v roke še vedno najraje zato, da prebere to ali ono povest, medtem ko se za opombe ali komentarje malo ali nič ne zanima. To velja za skoraj vse pisatelje tja do najnovejših. V naših knjigovodnih razmerah si seveda težko privoščimo dvojne izdaje, to je, masivne s komentarjem in one druge, ki smo jih omenili zgoraj.

Vsekakor pa velja, da imamo nekaj pisateljev, ki bi morali biti dostopni v vseh knjižnicah, vsakemu človeku, v nekakšnih poljudnih izdajah, da bi njihova dela, ki so mnogo prispevala k razvoju slovenske kulture, globlje prodrla med ljudstvo.

Med takšna dela spadajo brez dvoma dela Prežihovega Voranca. Cankarjeva založba, ki že izdaja Cankarjeva Izbrana dela v desetih knjigah, je prav posrečeno sklenila, da bo v štirih knjigah izdala tudi dela Prežihovega Voranca, pisatelja, ki je pač vreden naslednik Cankarjevega borbene duha. Slovenska javnost

in množice občudovalcev Prežihovega peresa bodo z zadovoljstvom sprejele to vest, saj bo s tem izpolnjena velika vrzel v našem založništvu. Kakor je znano, pisateljevih del, posebno romanov, že dolgo ni več dobili na knjižnem trgu. Pozanimali smo se v nekaterih ljudskih knjižnicah in ugotovili, da je povpraševanje po Prežihovih delih vedno enako močno, saj spada Voranc med najbolj brane slovenske pisatelje. Z izdajo, ki ne bo ne bibliofilska, ne znanstvena (kajti priprave za znanstveno izdajo Prežihovih zbranih spisov bodo gotovo trajale še nekaj let), bodo naposled prišle Prežihove knjige v roke tistim, ki so jim bile že od vsega početka namenjene in za katere jih je avtor tudi pisal — našim delovnim ljudem.

Vsakogar bo zanimalo, kako je napravljen izbor, ki sta ga pripravila za tisk Cene Vipotnik in Beno Zupančič. Spraviti v štiri, čeprav obsežne knjige Vorančev opus, je pomenilo najprej odločiti se za romane, kajti po starejših knjigah je največ povpraševanja. Tako bo v tej izdaji, ki je pripravljena pred sedmo obletnico pisateljeve smrti, predstavljen pretežni del njegovega pripovedništva — vsi trije romani »Požganica«, »Doberdoba« in »Jamnica«, ki pomenijo tri vrhove moderne slovenske proze, ter doberšen del njegovih novel in črtic, katerih jedro so »Samorastniki«, najvišji vzpon Prežihovega peresa, v izdaji pa bo tudi nekaj drugih novel, nekaj primerov njegove potopisne proze in nazadnje — izbor iz zadnjega poglavja njegovega pisanja — iz vojnih povesti. V tej izdaji pa ne bo čudovitih »Solzic«, teh mehko-otožnih spominov na pisateljevo mladost, ker bi bil s tem obseg že tako obširnih štirih knjig prekorajšen. Sicer pa bo »Solzice« vnovič izdala založba Mladinska knjiga, tako da bomo v kratkem lahko dobili v roke vse glavno Prežihovo delo.

Urednikoma je šlo za nekaj prerez Prežihovega pisateljskega snovanja, zato sta pred »Solzicami« dala prednost drugim besedilom, med drugim tudi zategadelj, ker so »Solzice« kljub poezam, ki so značilne za Prežihovo pisanje, namenjene zlasti mladini, motivno pa so zajete že v drugih Vorančevih delih. Nadalje

je bilo treba zajeti vsa obdobja pisateljevanja Prežihovega Voranca. Tako sta urednika v svoj izbor uvrstila ob Samorastnikih novelo »Kanjuh iz Zagate«, primer novelistične obravnave aktualnega problema v predvojnem delavskem gibanju, in potopisa »Od Mokronoga do Pijane gore« ter »Gospodstvo polje«. Prvi je primer potopisa, v katerem je bil Vorančev socialno-kritični pogled na družbeno dogajanje njegovega časa najbolj oster in obtožujoč, hkrati pa je z njim stopil iz svoje ožje koroške domovine v slovensko pokrajino, ki je bila socialno najbolj pri tleh. Drugi potopis je bil izbran zaradi izrazite avtobiografske izpovedi in zaradi pisateljeve navezanosti na usodo njegove Koroške. Vojni cikel sta urednika preimenovala po Prežihovem najboljše-njemšem vojnem besedilu »Zadnji Volodej«, v katerem so novele in črtice iz partizanskega in taborišnega življenja: »Stari grad«, »Oče«, »Vice«, »Soda«, »Kruh«, »Zadnji Volodej«, »Opravke na Viču«. Taborišne slike predstavljajo črtice in novele »Junak«, »Koliko jih je danes«, »Sedmero otrok« in »Umik«. Kot poetičen zaključek se končuje izbor te krajše proze s slavospevom koroški zemlji — »Tam kjer teče bistra Drava«.

Vse štiri knjige bodo izšle hkrati 10. decembra z avtoriziranim portretom, natisnjene na belem brezlesnem papirju, vezane v celo platno in zavarovane s kartonsko kaseto. Za tiste, ki se naročijo nanje do 5. novembra, bo znaša cena samo 2500 dinarjev, kar je za obseg 2500 strani in za krasno opremo vsekakor izredno nizka cena. Ni odveč, da opozorimo vse šole, ljudske knjižnice, sindikate, Svobode in prosvetna društva, da bi po vseh svojih močeh podprle to lepo kulturno pobudo Cankarjeve založbe in se čimprej odzvale z naročili. Prežihove knjige naj sedaj res pridejo med delovne ljudi, zakaj le-ti bodo v njegovi veliki umetnosti vsaj videli svojo težko in slavno preteklost in zajemali vero v boljše dni.

DVOJNO »POHUJŠANJE« V LJUBLJANI

Prizor iz letošnjega »Pohujšanja« v Drami: D. Počkajeva in A. Kurent kot Jacinta in Peter

Drevo se prične v Ljubljani nova gledališka sezona. Tako v Drami kakor v Mestnem gledališču bodo imeli svojo prvo letošnjo premiero. Obe hiši začneta jubilejno Linhartovo sezono s istim domačim delom: s Cankarjevim »Pohujšanjem v dolini Sentflorjanske«.

Pred premierama smo obiskali režiserja obeh predstav in ju zaprosili, naj povesta nekaj besed o svojem konceptu te, tolikokrat in tako različno interpretirane farse. Izjavam obeh režiserjev smo dodali še nekaj misli dveh igralcev.

Režiser predstave v Drami Viktor Molka: »Zanimala me je predvsem miselnost in idejna plat »Pohujšanja« in mnogo manj njen spektakelski del. Zato sem ločil izpovedni, intimni del drame od njenega grotesknega karikirnega dela.«

Zlodej — Vladimir Skrbinek: »Včasih smo igrali »Pohujšanje« kot čisti fantazijski spektakel. Danes je poudarek bolj na razumskem delu Petra. V odnosu do doline je zlodej res zlodej, drugače pa pravzaprav predstavlja skepo in dvom v Petru samem. Hudčič popolnoma izginiti ne more — v scenah s Petrom pa se notranji poudarek premakne na konflikt med skepo in dionizičnostjo.«

Jože Tiran, režiser »Pohujšanja« v MG: »Stilizacija na vsak način. Pa ne prehuda, da ne zgubimo ostrine, ki je v delu. Predvsem pa ne modernistična! Kaj bi s helikopterji in raznimi izumi v tej ljubezni družbi dcaarjev, ekspeditoric, županov in šfilgojčev.«

Jacinta — Mira Sardočeva: »Pri oživljanju svoje Jacinte sem se skušala povsem držati napotkov režiserja. In — zelo zadovoljna in srečna sem, da lahko igram to vlogo.«

Vito Globočnik: V pregnanstvo

Danes ob 18. uri bodo v Mali galeriji odprli Spominsko razstavo ob desetletnici smrti slikarja partizana Vita Globočnika. Razstavo prireja Muzej narodne osvoboditve ob Tednu muzejev. Razstavljena bodo najboljša Globočnikova dela, predvsem risbe in grafika, odbrana iz slikarjeve zapuščine, ki jo je pokojnikova žena Alenka Gerlovič v celoti prepustila Muzeju narodne osvoboditve.

IZ NAŠIH KINODVORAN

Uspeh italijanskega OMNIBUSA

Tako imenovani omnibus filmi so ne razlikujejo od celovečernih samo po tem, da so sestavljeni iz več ali manj samostojnih kratkih filmov, temveč je tudi njihova dramaturška zgradba nekaj posebnega. Tako se dajo posamezne zgodbe omnibus filma skoraj praviloma spraviti brez težav na skupni imenovalec. Pri angleškem filmu »Trio« je bil to pisatelj Mangham, avtor literarnih predlog, a v italijanskem filmu »Villa Borghese« je skupni imenovalec dan že v naslovu. Villa Borghese je namreč rimski park, v katerem se godijo vse zgodbe tega filma. Toda razlika med navadnimi in omnibus filmi ni samo v skupnem imenovalcu; še najbolj bi jo lahko ponazorili v primerjavi novele z romanom. Pri posameznih zgodbah omnibus filmov je kot pri novelah vse usmerjeno v jedrnatost, napeto pripovedovanje vsebine, ki se po navadi presenetiljivo konča. Eki so zgolj bežno orisani, poudarjena je samo tista njihova poteza značaja, ki je nujna za razvoj dejanja. Nasprotno pa se v celovečernih filmih vsebinska nit bolj na široko razpletata, in tudi liki imajo, oziroma bi vsaj morali imeti obsežnejši psihološki volumen.

Zgodbe filma »Villa Borghese« nazorno kažejo, kako se praktično izpeljejo v uvodu obravnavane teoretične posebnosti omnibus filmov. Kamera se lagodno spreha po parku, tu in tam se za

hipec ustavi in diskretno prisluhne. Priče smo ljubeznaski drami, ganljivi zgodbi ali zabavnemu dogodku. V bistvu so vse to preproste vsakdanje drame, kot jih življenje piše na tisoče, vendar nas prav zaradi svoje resničnosti globoko prizadenejo. Občudovanja vreden je pogum ustvarjalcev filma »Villa Borghese«, s katerim kažejo lastne napake in se jim smeji, čeprav ta smeh grenko izzvenji.

V malokaterem filmu boste videli toliko dobrih igralcev kot tukaj. Teško je izbrati najboljše. Nam sta bila še najbolj všeč Vittorio de Sica in Eduardo de Filippo.

Za filma »Zadnja želja« in »Preizkušnja zvestobe« nam ostane prav malo prostora. Kaj več ga tudi ne zasluži. Prvi je nemogoča zmes osladne vsebine, obrabljjenih dvotipov in mehkiških popevk. Priporočamo, da zaprete oči in prisluhnete samo popevkam. Nič boljše ni sovjetska družinska drama, v kateri preizkuša žena s pomočjo ljubice zvestobo svojega moža. Zivljenje se ne da spraviti v toge kalupe in skonstruirane formule, kot nas hoče četa prepričati scenarist in režiser tega filma. Celu v njuni posiljeni interpretaciji se tu in tam počene dejanje čez rob, vendar se takoj nato umiri v natančno začrtani strugi, ki pelje k neživljenjskemu happyendu.

Zarko Petan

Drevo bo v kinu »Union« svečana premiera jugoslovenskega filma »Ne obračaj se, sinko!«. Na sliki vidimo Berta Sotlerja, ki je bil najgrajen na letošnjem filmskem festivalu v Pulju kot najboljši igralec

REMARQUOVO PRVO DRAMATSKO DELO: »Poslednja postaja«, ki je doživelo na berlinskem festivalu izreden uspeh, so poleg nekaterih nemških gledaliških vredov in program letošnje sezoni tudi dve gledališki na švedski, Finskem, Holandskem in v Švicah, zanimajo pa se za naj tudi sovjetski odri. Drama obravnava zgodbo iz zadnjih dni vojne v Berlinu, ko neka žena pomaga pobeglemu jetniku iz koncentracijskega taborišča in začne z njim novo življenje.

AMERISKO-AVSTRIJSKI SKLADatelj Ernst Krenek pravkar dokonča oratorij, v katerem prvič pevski glas ni komponiran na instrumentalno, ampak na elektronsko glasbo.

Revija mladih »Mlada pota« je s prvo letošnjo številko stopila v svoj peti letnik. Dosedanje delo revije, krog sodelavcev, ki se je zbral okrog nje zlasti iz vrst srednješolske mladine, sistematično izvajanje določenega programa — vse to je v teh štirih

Branka Semna, čigar pesem »Storklje« je po razpoloženju in obdelavi ljubljanskih reminiscenc na vzore še najbolj enotna in polna, zlasti svežost v pesmi Janeza Mikuža, medtem ko vsa ostala poezija ostaja na ravni začetniških poskusov. Boljši kakor pesmi so prozni prispevki. Razveseljivo je zlasti dejstvo, da avtorji opisujejo resnično ono, kar so doživeli in da ni v tej prozi narejene eksperimentalne pisarije. To bo najbolj zasluga uredništva, ki pa bi lahko pokazalo vseeno malo več širine v tiskanju proze in ne ostajalo zgolj pri realističnih fragmentarno opisanih doživljajih dogodkih. Med proznimi prispevki vzbujajo pozornost avtorji Marjan Kramberger, Mili Malenšek in Rudi Pergar. Zaradi pomanjkanja kvalitativnih proznih prispevkov mladih in najbrž tudi iz vzgojnih razlogov pa se je uredništvo odločilo ponatiskovati v prevodu prozo jugoslovanskih in svetovnih pisateljev. V tej številki je zastopana srbska pesnica in pisateljica Mira Alečković z odlomkom iz romana »Zašto grdiš rekus«. Odlomek se lepo bere, morda pa bi kazalo najti med jugoslovanskimi pisci le kakšnega bolj pomembnega in po stilu bolj sodobnega avtorja.

V drugem delu revije najdemo zelo zanimivo in poljudno pi-

san sestavek Branka Rudolfa o Wolfgangu Amadeusu Mozartu (izšel morda malo kasno) in nadaljevanje razprave o likovni umetnosti, ki jo za revijo piše slikarka Alenka Gerlovič. To pot piše o abstrakciji v umetnosti. Pestri drugi del revije zaključuje članek o švedskem filmu in tradicionalni pomenki s sodelavci, ki jih pišejo Ivan Potrč, Mitja Mejak in Jože Ciuha. tp

Tolmin v Tednu muzejev

Po osvoboditvi je Tolmin dobil svoj muzej. Dne 21. maja 1955. sta bili odprti prvi dve zbirki, NOB in etnografska. Ker novi muzej v Krombergerju pri Novi Gorici še ni odprt za javnost, je Tolminski muzej zato še večjega pomena. Že pred 4 leti je bil v Tolminu ustanovljen sedemčlanski pripravljajni odbor, ki je v tem času opravil mnogo dela in postavil temelje muzeju. Vaidal je spominski ploščo narodnemu heroju Stanetu Zagzaru na Zagi, talcu in pisatelju Cirilu Drekarju, odkril spomenik borcem NOB Brnuu Moretiju in Albinu Reju v Tolminu, na Vršanem je uredil spominsko sobo na domu Simona Gregoriča in dan popraviti dohod pri sv. Lovrencu. Oktobra 1952 je bil na novo postavljen in odkrit doprni kip skladatelja Hrabroslava Volarića. Odbor se je trudil, da bi popravil in tako rešil pred propadom še razne druge spomenike, kar mu je delno tudi uspelo.

Za muzejski teden je uprava muzeja odprla za javnost novo umetnostno zgodovinsko zbirko, v kateri so zaradi pomanjkanja prostorov tudi arheološki predmeti, kolikor jih je v muzeju.

M. N.

MED NAŠIMI REVIJAMI

»MLADA POTA« št. 1

Razpis štipendij iz PREŠERNOVEGA SKLADA

Na podlagi člena 9 Zakona o Prešernovem skladu in določil statuta tega sklada (Uradni list LRS št. 34-141/56) razpisuje odbor Prešernovega sklada naslednje štipendije za študijsko leto 1956/57:

- a) eno trimesečno štipendijo za umetniško ali znanstveno izpopolnitev oz. za dokončanje določenega raziskovalnega dela v inozemstvu
- b) tri enkratne štipendije za umetniško ali znanstveno izpopolnitev oz. za dokončanje določenega raziskovalnega dela na teritoriju Jugoslavije

O višini štipendij bo odločil odbor z ozirom na značaj študija oz. dela, za katerega se prosi štipendija

Natečaja se lahko udeležijo umetniki in znanstveni delavci iz področja humanističnih ved — Za podelitev štipendij pod a) je pogoj, da kandidat lahko začne študijsko delo v inozemstvu v letošnjem letu

Rok za vlaganje prošnje je 1. NOVEMBER 1956 — V prošnji je potrebno obrazložiti v kakšne namene prosi kandidat za štipendijo, priložiti je pristanek in priporočilo ustanove, kjer je kandidat zaposlen ter kratak življenjepis — Prošnje je nasloviti na ODBOR PREŠERNOVEGA SKLADA — Izvršni svet LS LRS, Ljubljana, Prešernova 10

ODBOR PREŠERNOVEGA SKLADA

Likovno življenje v severni Sloveniji

Ustanovitev Umetnostne galerije v Mariboru in organizirane skupne razstave slikarjev na področju mariborskega okraja so razširile likovno življenje tudi v manjših likovnih sredstvih severovzhodne Slovenije. To dokazujejo samostojne razstave posameznih slikarjev in otvoritve novih umetnostnih galerij. Pred nedavnim so odprli novo galerijo v Slovenjem spomeniku. Novi galerijski prostori obsegajo za zdaj tri sobe, v kratkem pa jih bodo odprli še več in uredili namene za sliko na sodoben način.

V SLOVENJEM GRADCU: RAZSTAVA DRAGA PECKA

Prvi je razstavljal v novi galeriji domačin, akademski slikar Drago Pecka, ki ga poznamo s skupinskih razstav mariborskih slikarjev. O njem prvi samostojni razstavi je najprej pisal oboje mariborski likovni kritičer Jerger Vršler. Iz te ocene povzemamo nekaj misli in značilnosti Pečkovega slikarstva. Razstavil je 60 del (olja, risbe s tušem, ogijem, krede in nekaj grafičnih portretov, tihotipov). Nekaj so opazni še »nauki«, G. A. Kosa, M. Prežlja in M. Sedeja, ponedelja pa sta navedena in izraz samostojnejša. Poenostavljen oblikovni pajem, skromna barvna govorica, največkrat nekoliko

opečnatordčekasta ali rjavkasto in lokalno uglasena (kar ji nikakor ni v skladu) in simpatični smisel za vsakodnevno preprostost odlikujejo Pečkovo slikarstvo.

V PTUJU: RAZSTAVA JANA OELTJENA IN JANEZA MEZANA

Lokalna kritika prof. Mavčeca je ugotovila, da predstavlja skupna razstava obeh ptujskih slikarjev vsekakor lep in pomemben umetniški dosežek. Izražanje obeh slikarjev je do celice različno. Slikar Oeltjen, ki živi v Ptujju že štiri deset let, črpa svoje motive večinoma iz naše slovenske zemlje. Slovenska pokrajina ob Dravi, Dravinji in Pesnici je področje, kjer Oeltjen ustvarja svoja olja in akvarele z žitnim poljem, cvetočim sadnim drevjem, vinogradi, zidanicami, s čustveno temperamentnim haloškim in slovenjgoriškim človekom.

Janez Mežan je njegovo pravo nasprotje. Nekatere razstavljene slike kažejo, da se Mežan polagoma odmika črti stroge realnosti in išče nov način izražanja. Pravi mojster je v motivih, kjer se zrcali njegova sanjovitost in čustvenost ter intimen odnos do narave. Posebno ljubim delo nje kažejo njegovi haloški in slovenjgoriški motivi, kjer umetnik odkriva pokrajino v najbolj mehkih črtah in barvah.

V MARIBORU: RAZSTAVA JANEZA ŠIBILE

Samostojna razstava Janeza Šibile je v glavnem potrdila značilnost tega slikarja, čigar dela poznamo s skupinskih razstav mariborskih slikarjev. Njegova zvestoba realizmu rodi najlepše sadove v kmečkih motivih, zlasti v portretih. Kmečki portreti pomenjuje vrh njegovega likovnega ustvarjanja in obenem vrh razstave. Medtem ko njegovim krajčinam in žitnim poljem lahko očitamo šablono in šolskost, razodevajo portreti poglavitno umetniški izraz in neko vitaino silo. Krajine so slikane zelo razližno, kakor da bi jih slikal različni avtorji. Ponekod je opazen daljni vpliv Pečkoviška (Družina), Pavlova (Soča) in Jaka (nekateri ujedanje). Najbolj samosvoji je v že omenjenih kmečkih portretih, izmed katerih so najboljše »Matli«, »Deček«, »Starka«, »Moj oče«, »Kokalj juras« in »Fant z lutkami«. Dasi po njem so nov, prejšnji »stariški«, zavzema Šibila zlasti zaradi odličnega poznavanja kmečke narave in psihologije med mariborskimi slikarji svojevrsno mesto.

Grafika, ki jo je slikar tudi razstavil in je v njej dosegel tu in tam prepričljive uspehe, vpliva bolj slučajnostno v celokupnem opusu razstavljenih del in v njej avtor ni dosegel tiste stopnje, zaradi katere bi mu morali priznati izvirno pomembnost. D. M.

PROFESOR JANEZ BERGANT
PRESEDNIK OCENJEVALNE KOMISIJE ZA POKAL »LJUDSKE PRAVICE«

Pregled dejavnosti društev Partizan

Spet je leto okoli in bliža se čas, ko bomo ob ocenjevanju za pokal »Ljudske pravice« pregledali širino po Sloveniji, kako so bila naša telesnovzgojna društva marljiva v minulnem enoletnem obdobju.

Ob tem pregledu nas bo prav posebno zanimalo, kateremu telesnovzgojnemu društvu je uspelo letos vključiti v krog redne telesnovzgojne dejavnosti čim več prebivalstva na področju, ki ga zajema; dalje nas bo razveselilo, kje je bila najboljša udeležba članstva vseh oddelkov pri telovadnih urah, pa tudi razmerje med dejavnim članstvom in prednjaki, ki delajo v društvu, bo močan pokazatelj za uspeh telesnovzgojne dejavnosti naših društev.

Vsako leto pokažemo javnosti, kaj znamo, koliko smo se naučili in kako smo sploh delovali pri rednih in izrednih vadbenih urah in to v obliki društvenih javnih nastopov in zletov. Predvsem bomo tu pazili na to, da niso bili letošnji javni nastopi spet kampanjsko pripravljene, in ali so bili res odraz rednega in organiziranega dela vsega članstva v društvu. Število nastopajočih in sodelujočih v razmerju do članstva v društvu bo prav gotovo ena izmed resnih oznak, ki bo dokazala, katero društvo bo letos ob Dnevu republike, 29. novembra, osvojilo pokal »Ljudske pravice«.

Nekdo bo vprašal, kaj pa društvene tekme, sodelovanje društev na nastopih in pri tekmah višjih enot »Partizana«, propagandni nastopi na vasi in v industrijskih središčih, uspeh telovadnih akademij ob kmečkih praznikih in podobno? Ali bo to ostalo nezapaženo in ali to tudi letos pristejemo k zbiru točk za oceno najboljšega društva? Seveda! In prav pošteno bodo taki argumenti potrdili društveno dejavnost in močno pomagali, da se bo tehtnica nagnila na pravo stran!

K vsemu temu ocenjuje pravilnik za pokal »Ljudske pravice« tudi to, kako je članstvo v društvu posegalo po strokovni literaturi, kako so se posamezniki zanimali tudi za splošna vprašanja naše politične, gospodarske in kulturne dejavnosti in kako so naročali časopise »Partizana«, n. pr.: »Vodnik«, »Partizan«, »Telesno vaspitanje« in »Polet«.

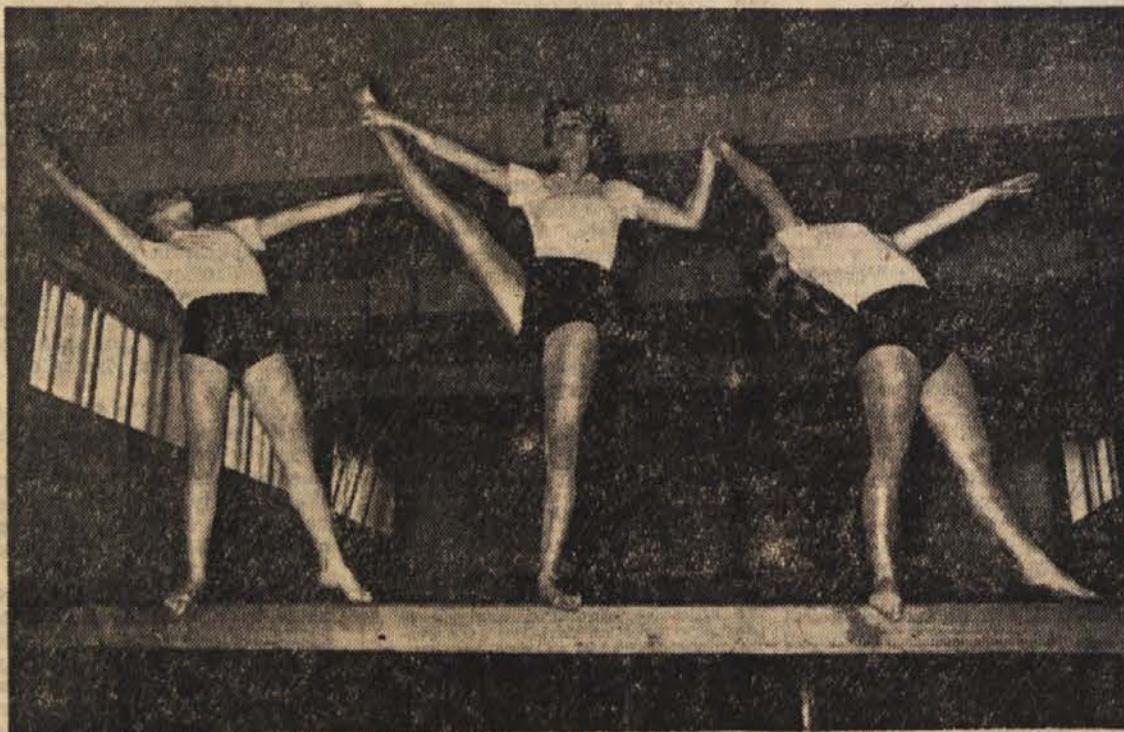
O gospodarski dejavnosti v naših društvih je potrebno tudi nekaj spregovoriti ob tem podeljevanju prehodnega pokala »Ljudske pravice«. Ni vseeno, kako smo gospodarili z denarjem, kako smo pobirali članarino, kako smo porabili ostala denarna sredstva, ki so jih prispevali okrajji, občine, Sveti za telesno vzgojo ali podjetja, torej naša skupnost, dalje kako smo opremili naša vadišča in telovadnice z novimi napravami in orodji za vadbo in naposled, kakšno je razmerje sredstev in denarnih dohodkov v celoti in v razmerju na enega člana. Tu bo pomembno pregledati, katera društva so znala pravilno povezati današnjo stvarnost s cilji in željami organizacije in kako so se povezala v svojem ožjem in širšem okolju s krajevnimi društvenimi in političnimi činitelji.

Zadnja točka, ki pa ni nič manj pomembna za pravilno in uspešno delo vsakega društva, je ocena o upravnih dejavnostih društev »Partizana«. Tu bomo videli,

koliko članstva je bilo na občnem zboru, kako so društveni upravniški redno prihajali k upravnim sejam in kako so sklepe tudi izvrševali, dalje kako so tajniki pošiljali statistična poročila višjim upravnim enotam in kako ima društvo sploh urejeno finančno poslovanje in knjigovodstvo. Ugotavljamo, da društveni upravniški premalo čitajo naš obveščevalac »Vestnik«, kajti do danes še nismo sprejeli niti enega poročila o ocenjevanju društev za pokal »Ljudske pravice«, dasiravno jasno piše, da je to tekmoval-

očno o kakovosti dela dajo le-te — nam bo slika kaj kmalu jasna. Upamo, da si bo javnost s tem ustvarila boljše sliko o dejavnosti naših tihih telesnovzgojnih društev, o požrtvovalnem delu našega prednjaštva, ki še vedno nima pravega mesta v društvenem in političnem življenju, in o napredku naše telesnovzgojne organizacije »Partizan« Slovenije.

Povedati moramo še to, da je namen ocenjevanja za pokal »Ljudske pravice« vzbuditi v društvih skrb za svoje delo, vzpodbuditi jih k izpopolnjevan-

Članice lanskega najboljšega društva v izvajanju za pokal »Ljudske pravice« »Partizana« Železničar Maribor izvajajo skupinsko vajo na gredi.

nje že zaključeno s 1. oktobrom. Naše okrajne zveze bi že morale imeti jasno sliko, katera društva so v njihovem območju najboljša.

Ko bodo torej okrajne zveze ocenile najboljša društva, kajti

nju telesnovzgojne dejavnosti, k povečanju števila članstva, k iskanju najprimernejših oblik dela, k pametnemu gospodarjenju s društvenim imetjem, kakor tudi k izboljšanju upravnega dela.

KONEC ODMORA NAMIZNOTENISKIH IGRALCEV

Start v novo sezono

V zadnjem času ni bilo pomembnejših namiznoteniških tekmoval. Odnor pa je bil medtem že končan. Tiko so se v posameznih klubih pripravljali na prva tekmovalna v novi sezoni. Že prvi prireditvi sta namreč izredno pomembni. Deset najboljših jugoslovanskih namiznoteniških klubov bo v Zagrebu odigralo prvi del tekmovalja I. zvezne lige, v Beogradu pa so že boji v II. zvezni ligi. V Zagrebu bosta Slovenijo zastopala ljubljanska klub Odred in »Ljubljana«, v Beogradu pa igra kranjski Triglav.

Kaj lahko pričakujemo od slovenskih moštvi? Konkurenca v Zagrebu je zelo močna, saj bodo nastopili prav vsi najboljši jugoslovanski klubi. V smrtvi sezoni so nekateri vodili igralci zamenjali klube. Gabrič se je vrnil k subotičkemu Spartaku, Barlovič in Hamerlita pa sta prestopila k zagrebškemu Graficaruju. Spartak in Graficaru sta tako najprej favorita za prvo mesto, ki bi jima morda lahko zmešale račune še lanski prvak Partizan. Beograščani so zaradi odhoda Gabriča seveda oslabiljeni, imajo pa v bratih Markovičih in Petrovičih tri zelo izenačene igralce. Za najvišja mesta Slovenci seveda ne pridejo v poštev. Pričakujemo pa lahko plama v srednji lestvici. »Ljubljana« se je marljivo pripravljala in bo morda celo pred Odredom, ki njegovi igralci niso toliko trenirali. »Ljubljana« bodo verjetno zastopali Kern, Tomazič in Zajc. Odred pa bo igral v najboljši postavi s Tigermanom, Kocjanom in Podobnikom.

Prvi po daljšem času v prvi ligi ni Kranjčanov. Letos pomladi so Kranjčani morali priznati nadmoč Odreda. Ljubljancem so zmagali na slovenskem prvenstvu, bolje pa so se uveljavili tudi v prvi ligi (Odred četrti, Triglav osmi).

V drugi ligi so jih nato prehiteli tudi igralci »Ljubljane«, ki so dosegli prvo mesto. Kranjčani pa so popolnoma odpovedali in bili šele sedmi. Od tedaj pa se je razmerje moči spet uravnilo. Kranjski mladinci — posebno Tezan in Zezlina — so spet zelo napredovali in bo Triglav v pomisljeni postavi verjetno enakoverena tekme Odredu in »Ljubljani«. Sicer pa bodo Kranjčani svojo formo pokazali že v Beogradu. Tamkaj lahko upajo celo na prvo mesto.

Za zaključek še spisek nastopajočih moštvi:

I. liga (v Zagrebu od 19. do 17. t. m.): Partizan (Beograd), Spartak (Subotica), Graficaru (Zagreb), Tesla (Reka), Industrijski (Zagreb), »Vojvodina« (Novi Sad), Gradjevinar (Beograd), Mladost (Zagreb), Odred in »Ljubljana«.

Prvi rezultati tekmovalja moških ekip v namiznem tenisu za prvenstvo druge lige so naslednji: Železničar : Metalac 3:0, Opatija : Tekstilac (Zgb) (3:0), Bosna : Metalac (Kraljevo) 5:0, Senta : Železničar (Bgd) 5:0 (brez borbe), Sloga : Poštar (Bgd) 5:0 in Železničar : Bosna 5:3, Tekstilac : Metalac 5:2, Triglav : Metalac 5:0, Železničar : Tekstilac 5:2.

Aljehinov spominski turnir

V drugem kolu šahovskega turnirja v Aljehinov spomin so bili doseženi ti rezultati: Chocailta : Gilgorič 0:1, Padevski : Tajmanov 0:1, Bronstein : Silva 1:0, Pachman : Stahlberg remi, Golombek : Uhlman remi, Prekinili so: Najdorf : Unzicker in Szabo : Keres. Rezultati prekinjenih partij: Najdorf : Szabo remi (43), Uhlman : Keres remi (43), Smislov : Botvinnik remi (46), Najdorf : Unzicker 1:0, Szabo : Keres 1:0.

Poljski atleti v Splitu

V Split je prispela atletska olimpijska ekipa Poljske, in sicer na predolimpijski trening, ki bo trajal 20 dni. V ekipi, ki šteje 34 članov, je 7 trenerjev. Med poljskimi atleti so poznana imena, kot n. pr. Sidlo (svetovni rekorder v metanju kopla), Romics (rekorder v skoku v daljino) ter nekaj drugih odličnih atletov, kot n. pr. Gabrowsky (skok v daljino), Kropidlovsky (skok v daljino), Kopyto (koplje) itd. Te dni bo prispela v Split tudi jugoslovanska olimpijska ekipa, katere člani bodo trenirali skupno s Poljaki. Verjetno bo pred koncem treninga skupni miting.

Brzovajke

BEGRAD, 12. okt. Kvalifikacijska turnirja za zvezno košarkarsko ligo bosta od 19. do 21. t. m. v Ivangradu in Mariboru. V Mariboru bodo igrali: prvak Hrvatske Železničar (Karlovac), prvak BiH Mlada Bosna iz Sarajeva in ZSD Maribor, prvak Slovenije ter Sloboda ali Montažno oziroma sedma ali osma ekipa s letošnje lestvice. Po dve najbolje plasirani moštvi s obeh turnirjev bosta postali nova člana zvezne lige v prihodnji sezoni.

ISTAMBUL, 12. okt. — Tekmi med košarkarskima reprezentancama Turčije in Jugoslavije, ki naj bi bile 3. in 4. novembra v Istanbulu, sta odloženi iz finančnih razlogov.

BEGRAD, 12. okt. Studentska rokometna reprezentanca Jugoslavije bo igrala 27. oktobra v Anabachu proti študentski ekipi Zahodne Nemčije. Za trenerja naše reprezentance je določen Iris Dolenc.

BEGRAD, 12. okt. Košarkarice Crvene zvezde so odpotovale v Sofijo, kjer se bodo udeležile turnirja, ki bo na njem sodelovale še tri bolgarske ekipe.

TEMISVAR, 12. okt. — V drugi tekmi na turneji po Romuniji je rokometna reprezentanca Jugoslavije pod imenom »Zagreb«, premagala reprezentanco Romunije, ki je to pot nastopila kot reprezentanca Temisvara s 7:5.

ISTAMBUL, 12. okt. Moskovski nogometni klub Dinamo je premagal v Istanbulu moštvo Fenerbahče s 4:0.

LONDON, 12. okt. — Atletska reprezentanca Londona je premagala reprezentanco Budimpešte z 98:90 (moški) in 48:35 (ženske). Britanec Derek Johnson je premagal na 800 metrov Rozsavolgyja in Szentgalja z rezultatom 1:49.2.

KOŠARKARSKA LIGA

Proleter : »Ljubljana«

Drugi se bosta pomerila na stadionu v Šiški. »Ljubljana« in Proleter v zadnji tekmi letošnjega košarkarskega državnega prvenstva. Tekma se bo pričela ob pol 20, predtekmi pionirjev in mladincev »Ljubljane« in »Maribora« pa ob pol 18 in pol 19.

PRED X. KOLOM ZVEZNE NOGOMETNE LIGE

Crvena zvezda še ni prvak

Državno prvenstvo v nogometu se nadaljuje brez oddiha. Tempo igranja je tak kot bo na prihodnjem svetovnem prvenstvu: tri kola v enem tednu. Vse do konca prvega dela — 25. oktobra.

Zagreščani bodo na primer videli v 22 dnevih devet tekem svojih treh ligišev z »Vojvodino«, Var darjem, »Budnostjo«, Hajdukom, Partizanom in Spartakom. Skoraj vsak drugi dan tekma. Kdor bo hotel videti celoten spored, bo moral zrtvovati za vstopnice vsaj 2000 dinarjev. Še huje je za ljubitelje nogometa v Beogradu, kjer so kar štirje klubi v zvezni ligi. Zato pa bodo po 28. okt. imeli mir najmanj 4 mesece — do spomladi. Čeprav bo mrz, bo vseeno nekoliko dolgočasno.

PRED TEŽKIMI NALOGAMI

Igralci pa ne bodo imeli odmor. Vsaj najboljši ne. Te dni je bila določena olimpijska reprezentanca, za A reprezentanco, ki bo igrala vse nekdanje olimpijske teame. Časi se spreminjajo in prinašajo nesnake. Danes bi bil sicer markizator igralce raje v spisku za dolgo pot v Avstralijo in Azijo kot v A reprezentanci. Ta sreča je nenadoma doletela dosedanja reprezentativa Veselinoviča in Krstiča II, pa tudi Sekularac, ki je uspešno gostoval v reprezentanci na tekmi proti ČSR, bo dobil vizum za Melbourne. Narobe pa sta odšla stebra mlade reprezentance Lastić in Toplak določena za londonsko meglo.

Kako bodo potekale priprave za reprezentativne tekme v novembru in decembru mesecu, bodo govorili na peti redni seji Upravnega odbora NZJ, ki bo v ponedeljek 15. oktobra. Na dnevnem redu tega zanimivega sestanka bodo tudi gostovanja klubskih moštvi letošnje zimo in ureditev vprašanja amaterizma.

»BUNKER« NE PRINAŠA TOČK

V minulih kolih je dobra igra spodrinila slabo. Domlja vsem tekmar pa je bil značilen razburljiv potek in zaigrana borba za točke do zadnjega sodnikovega žvižga. Zato ne moremo reči, da je bilo naključje, ko je BSK zmagal nad »Zagrebom« zadnji sekundi. Če bi ne igrali s polno paro do konca, bi gotovo ne uspeli.

Zagovorniki tako imenovanega bunker-sistema doživljajo poraz za porazom. Lokomotiva proti Partizanu in Vardar proti Dinamu nista zdržala silovitih napadov, ki sta jih sama omogočila z obrambno taktiko. Vardar je bil še huje poražen, ko je odprl letošnje tekmovalno leto. Lokomotiva po prejetem голу zaigrala povsem enakoverno Partizanu. Spartak je odčepil Hajduku točko, ni mnogo manjkalo, pa bi mu tudi obe. Toda, uspel je z odprto, napadalno igro. Bunker sistem ne prinaša točk.

MNOGO NOVIH SODNIKOV

Niti v nedeljo, niti v sredo niso na račun sodnikov padli huji odik. Pa tudi z izredno dobrih sojenjem se ni nihče odklopal. To je značilnost letošnje prvenstva. Mnogo mladih, oziroma novih sodnikov sodi tekme zvezne lige.

Z zadovoljstvom lahko zapišemo tudi, da so bili igralci, strokovnjaki in gledalci zadovoljni s sojenjem dveh slovenskih sodnikov: Erliča iz Ljubljane in Kukanje iz Murske Sobote. Prvi je sodil najtežje tekmo VIII. kola Crvena zvezda — Hajduk v Beogradu in zelo dobro opravil težko nalogo. Kukanja je v IX. kolu povsem zadovoljivo privedel tekmo Dinamo — Vardar do konca.

DERBY: PARTIZAN — CRVENA ZVEZDA

Devet točk razlike na lestvici je precej. Vendar pa zaradi tega tekma Crvena zvezda — Partizan ne bo nič manj zanimiva, kot bi bila sicer. Državni prvak Crvena zvezda ima več možnosti, da zmagata. Zato pa Partizan, ki nima kaj izgubiti, prav lahko preseneleti. Zvezda igra iz kola v kolo bolje, lepše in učinkoviteje. Posledno, odkar igra v napadu spet Toplak, za katerega pravijo, da daje ton igri napada.

Beograjska tekmeča se bosta pomerila med seboj osemnajst. Crvena zvezda je zmagala sedemkrat, Partizan pa osemkrat, neodločen izid tekme se je ponovil še trikrat. Razlika v golih je občutna na strani Partizana 35:25. Stanković pri Zvezdi bo igral svojih 16. tekmo, Bohek pa na 15. medtem ko je bil najujnejši strelac na medsebojnih dvobojih Valok z 11 goli.

ALI BO »ZAGREB« PRESENETIL

Če brskamo po ostalem sporedu in iščemo, kje bi utegnili zaleteti na kako

PRODAMO

kompletno napravo za mokro apretiranje obstoječo iz dvovaljnega foularda, delovne širine 1600 mm in pokončnega sušilnega stroja s sedmimi bakrenimi valji in razpenjalno verigo

Bombažna tkalnica Vižmarje 3922

INDUSTRIJSKIM, OBRTNIM IN TRGOVSKIM PODJETJEM!

INDUSTRIJA USNJA VRHNKA

razpolaga z bogatim asortimentom metalurškega, elektrotehniškega, gradbenega, gumijastega in sorodnega materiala, ki ga nudi interesentom pod ugodnimi pogoji.

Ogled v skladišču podjetja dnevno od 8 do 14 ure.

Industrija usnja Vrhnika Telefon 16 ali 40

Komisija za volitve in imenovanja Občinskega ljudskega odbora Kobarid razpisuje v občinski upravi Kobarid

MESTO REFERENTA

za komunalne zadeve
POGOJI: dovršena tehnična gradbena šola in odsluženi kadrovski rok — po možnosti z nekaj prakse

Osnovna plača po uredbi — Dopolnilna plača po občinskem odloku
Prošnjo s priloženim življenjepisom pošljite na Občinski ljudski odbor Kobarid do 30. oktobra 1956 3918

INDUSTRIJSKIM, OBRTNIM IN TRGOVSKIM PODJETJEM!

INDUSTRIJA USNJA VRHNKA

razpolaga z bogatim asortimentom metalurškega, elektrotehniškega, gradbenega, gumijastega in sorodnega materiala, ki ga nudi interesentom pod ugodnimi pogoji.

Ogled v skladišču podjetja dnevno od 8 do 14 ure.

Industrija usnja Vrhnika Telefon 16 ali 40

Kaj zdaj, HANS FALLADA

FANT?

»Pa sem tu,« je rekel Heilbutt. »Dovoli, da ti predstavim svojega prijatelja Pinneberga. Gospod Pinneberg, gospodična Emma Coutureau.«

Gospodična Coutureau se je lahko priklonila in Pinnebergu kot kaka knjeginja ponudila roko. Pogledal je sem, pogledal je tja in ni vedel...

»Me veseli,« je rekla gospodična in še vedno ni imela ničesar na sebi. »Upam, da se boste prepričali o naši pravi poti...«

Potem pa je Pinneberg opazil svojo rešitev, telefonsko celico: »Trenutek, samo telefoniral bi rad,« je zamrmral in že ga ni bilo več.

Heilbutt je zaklical za njim. »V kabini 37 sva.«

Pinneberg je le počasi iskal zvezo. Sploh pa je bilo še prezgodaj. Nameraval je telefonirati opolnoči, zdaj pa je šele devet.

»Pri tem človeka vse mine,« je glasno razglabljal. »Morda pa bi moral biti gol, da bi razumel vse to.« Potem je poiskal v žepu kovanec in zahteval Moabit 8650.

Dolgo je trajalo, srce mu je iznova začelo razbijati. Morda je ne bom videl nikoli več, je razmišljal. Sestra se je oglasila: »Trenutek, poizvedela bom. Kdo kliče? Pallenberg?«

»Ne, sestra, Pinneberg.«

»Saj pravim, Pallenberg. Trenutek prosim.«

»Ne, sestra, Pinne...«

Že je ni bilo več. Morda je tam tudi porodnica s priimkom Pallenberg, je razmišljal Fant, pa bom dobil napačno sporočilo in bom mislil, da je vse v redu, v resnici pa...

»Ali ste še tu, Pinneberg?«

Na srečo je bila pri telefonu druga bolniška sestra. Morda je tista, ki skrbi za Ovtčo, je razmišljal Fant.

»Ne, ni še tako daleč. Morda bo trajalo še tri ali štiri ure. Klikčite okoli polnoči!«

»Ali je vse v redu?«

»Vse kot po navadi... Torej okoli polnoči še enkrat, gospod Pinneberg.«

Odložil je slušalko. Heilbutt me že gotovo čaka, je pomislil. Le kako sem mogel biti tako neumen, da sem šel z njim?

Pinneberg je potrkal na vrata kabine 37, Heilbutt se je oglašil: »Naprej! Fant je videl, kako sta oba sedela na klopci, vse je kazalo, da sta v resnici samo kramljava. Morda sem pa preveč pokvarjen za take reči, je šinilo Fantu skozi možgane.

»Pa pojdimo,« je rekel goli Heilbutt in vstal. »Tesno je tu. Podkurila si mi, Emma.« — »In ti meni!« se je zasmejala gospodična Coutureau. Pinneberg je stopal za obema in mu je bilo kar se da mučno. »Kaj si izvedel o svoji ženi?« ga je Heilbutt vprašal čez ramo, svoji spremljevalki pa je pojasnil: »Pinnebergova žena je v porodnišnici. Menda se bo nocoj zgodilo.«

»Ah,« je rekla gospodična Coutureau.

»Ni še tako daleč,« je odgovoril Pinneberg. »Morda bo trajalo še tri ali štiri ure.«

»Potem pa boš imel dovolj časa, da si boš temeljito ogledal, kako je pri nas.«

Pinneberg pa je imel predvsem dovolj časa, da se je temeljito jezil na Heilbutta.

Potem so prišli v dvorano z bazeni. Ni jih mnogo, si je mislil Pinneberg na prvi pogled, potem pa je ugotovil, da jih je kar precej. Pri skakalnih deskah so se zbrali, vsi so bili neverjetno goli, drug za drugim so stopali na desko in skakali v vodo.

»Mislim, da je najbolje, če ostaneš tu,« se je oglašil Heilbutt. »Če ti kaj ne bo jasno, pa mi samo pomahaj!« Potem sta onadva odšla, Pinneberg pa se je čutil v svojem kotičku povsem na varnem. Gledal je skakalce v vodo. Heilbutt je bil videti kot ena vodnilnih osebnosti, vsi so ga pozdravljali in se mu nasmejali, celo do Pinnebergovega kotička je bilo slišati klice »Joachim!«

Pinneberg se je ozrl po kopalnic. Opazil je mlade moške in dekleta z napetimi oblinami. Toda teh je bilo le malo, v veliki večini so bili častitljivi gospodje in starejše ženske. Taka so — je pomislil Pinneberg — kot navdušene poslušalke vojaških promennadnih koncertov, ki med prluškanjem obrekujejo in pijejo kavo.

»Prosim, oprostite, gospod,« je Pinneberg zaznal za seboj šepetajoč, vljuden glas. »Ali ste tudi vi gost?«

Pinneberg se je zdrnil in se ozrl. Močna ženska je stala za njim, na srečo popolnoma oblečena, na privihanem nosku pa je imela debele naočnike.

»Da, gost sem,« je odgovoril.

»Jaz tudi,« je rekla dama in se predstavila: »Pišem se North-nagel.«

»Pinneberg, je odgovoril.

»Zelo zanimivo, ali ne?« je vprašala. »Tako nenavadno.«

D NEVNE NOVICE

Zaradi nujnih del na prenosnih napravah bodo v nedeljo, dne 14. oktobra ob ugodnem vremenu brez električne energije odjemalci, ki se napajajo iz trafo postaj: Dobrunje, Zavor, Sadija vas, Lipoglav, Javor, Pleso, Janča, Trebeljevo, Vel. Loka, Zaina, Vihinja gora, Podsmreka, Grosuplje, Motovoz Grosuplje, Ponova vas, Podgor, Boštanj, Račna, Stara vas in Polica od 8.30 do predvidoma 16; Martinjak, Lipšeni, Bločice, Nova vas, Vel. Bloke, Ravnik, Bošteti, Lož, start trg, Iza vas, Babno polje, Babna polica in Prezid, od 6.30 do predvidoma 16; Podboršt od 7-10; Rovte, Trana, Zavratec, Dole pa v času od 11 do vključno 20. oktobra vsak dan od 7.30 do 16. — Elektro Ljubljana obklopa.

TVD »Partizan« Narodni dom bo sodel z redno vadbo vseh oddelkov v ponedeljek, dne 15. oktobra v predvečer telednevnikov v Narodnem domu. Po tem urniku: moški oddelki: cilicani turek in petek od 16-17, deca turek in petek od 17-18, pionirski turek in petek od 18-19, mladinski turek in petek od 19-20, člani turek in petek od 20.15-21.15, starejši člani sreda od 18-19, ženske oddelki: cilicani ponedeljek in četrtek od 16-17, deca ponedeljek in četrtek od 17-18, pionirski ponedeljek in četrtek od 18-19, mladinke ponedeljek in četrtek od 19-20, članice ponedeljek in četrtek od 20.15-21.15, starejše članice ob sredah od 17-18.

Važno opozorilo za rezervne ofitne občine Ljubljana-Center in Siska. V zvezi z vojaško taktično vajjo, ki bo v okviru jubilejnega dneva JLA v nedeljo, dne 14. oktobra 1956 na področju celotnega ljubljanskega okraja, Ljubljana-Center in Siska, da se brezopno rezervne ofitne občine pripravijo na taktično vajjo, ki bo v okviru jubilejnega dneva JLA v nedeljo, dne 14. oktobra 1956 ob 12. uri zjutraj na taktičnih mestih, in sicer: rezervni ofitri iz občine Ljubljana-Center (pododbor UROJ Tabor, T. Tomšič, 24 talcev, Miklošič, O. Kovačič in Gradisce) pred klasično gimnazijo v Zupančičevi ulici; rezervni ofitri iz občine Ljubljana-Siska (pododbor UROJ Zg. Siska in Sp. Siska) pred domom »Partizan« v Jami v Zg. Siski. Na teh zbirnih mestih bodo že do 20. oktobra rezervni ofitri prevzeli vodstvo predvojskih odredov, ostali pa bodo ostali na Rožnik na opazovalnico, od koder bodo s strokovnim vodstvom zasledovali potek vaje. Vaje bodo ob vsakem vremenu in je udeležba obvezna. — Pripravljalni odbor.

Vse stenografije in strojepisce vabimo, da se udeležijo proslave 100-letnice rojstva utemeljitelja slovenske stenografije Frana Novaka, ki bo dne 14. oktobra ob 11 dopoldne v Mensuri pri Ljubljani, združena z odkritjem spominke plošče na njegovi rojstni hiši. Zaradi prevoza z avtobusi se prijavite do 13. oktobra prijavite pri svojih mestnih društvih v Ljubljani, Celju, Mariboru in Kopru. — Zveza stenografij in strojepiscev Slovenije.

Zaradi prekopa za vodovodno mrežo bo cesta tretjega reda št. 1746 Prebold-Griča zaprta za vozni promet od 13. oktobra ob 12. uri do 14. oktobra ob 17. uri. Preusmeritev prometna po cesti prvega reda št. 10. Turistično društvo Ljubljana zamenja svoje ogledne kulturne znamenitosti ljubljanske okolice z neogrupiranim, vsem Taborca jame pri Trnavi. Odhod ob 8 zjutraj izpred Cankarjeve ceste 1. Prijave v društveni pisarni. Vabljeni.

Ljubiteljevih športnih psov predel pregled (oceno) psov, starih najmanj 9 mesecev, v nedeljo, dne 14. oktobra 1956 s pričetkom ob 8 na Gradu v Ljubljani.

FLEX je samo prvovrsten. FLEX izklopi cesto zmanjka na trgu, ker pri proizvodnji ni nobenih nadomestkov. FLEX je vedno prvovrsten.

Kar ni bilo mogoče večerjati, je danes: za Telet Bell ROŽNO MLEKO so survine zagotovljene. Odličen izdelek za naše žene.

STROKOVNI IZPITI IZ GRADBENE STROKE Obveščamo kandidate za strokovni izpit iz gradbene stroke za naziv: nižji gradbeni tehnik, višji gradbeni tehnik in nižji gradbeni inženir, da je treba pri postavitvi prijavitve za jesenski izpitni termin po svojem personalnem organu do 31. oktobra 1956. Prijavitelj mora vsebovati podatke iz: 1. Cena pravilnika o pripravniški službi in strokovnih izpiti za uspešnost gradbene stroke (Ur. list FLRJ št. 19-51). 2. Izpiti se opravljajo po določbah cit. pravilnika in po programih, ki so objavljani za posamezne nazive. Programi so na razpolago pri izpitni komisiji. — Izpitna komisija za gradbeno službo pri Sekretariatu IS za urbanem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve.

PREDAVANJA Geografsko društvo Slovenije bo predloilo vrsto poljudnoznanstvenih ciklov in predavanj na terenu. Prvo v tej seriji bo dan 13. oktobra, predavanje prof. dr. Valterja Bohina s razgledom iz ljubljanskega gradu. Zbirališče ob 18. uri pred vzhodom v Zbirališču. De Faller, Ravela in Stravinska. Nekaj vstopnic je še na razpolago po ceni od 300-150 din.

KONCERTI V ponedeljek, 15. oktobra, prvi koncert za oranzni (reprizni) abonma. Dirigent Eliazar de Carvalho, solist Roy de Oliveira. Na sporedu dela Lipovška, De Faller, Ravela in Stravinska. Nekaj vstopnic je še na razpolago po ceni od 300-150 din.

GLEDALISCA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

DRAMA Sobota, 13. oktobra ob 20: Cankar: »Pohujšanje v dolini Sentforjanski«. Premiera. (Jacinto igra Duša Počkajeva.) Začetek jubilejne Linhartove dramske sezone 1956-57.

Nedelja, 14. oktobra ob 20: Cankar: »Pohujšanje v dolini Sentforjanski«. Izven in za podeltelje. (Jacinto igra Nedeljka Kacinova kot gost.)

OPERA Sobota, 13. oktobra ob 19.30: Rossini: »Sevilski brivci«. Izven in za podeltelje. (Ostapevski, Vidmarjeva, Lipušček, Korosec, Lupša.)

Nedelja, 14. oktobra ob 19.30: Puccini: »Tosca«. Izven in za podeltelje. (Bukovecva, Branjnik, Smerkolj.)

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaja. Nedelja, 14. oktobra ob 20: Cankar: »Pohujšanje v dolini Sentforjanski«. Premiera. (Jacinto — Sardocveva.)

Odprta predstava. Mestno gledališče bo začelo svojo redno sezono v nedeljo, 14. oktobra s predstavo Cankarjeve izjave »Pohujšanje v dolini Sentforjanski«, v režiji Jožeta Tirana in inscenaciji Milana Butine. Petra bo igral J. Prešentnik, Jacinto bosta Sardocveva in Starčevič, Zlodej Albreht. V ostali večjih vlogah sodelujejo: F. Prešentnik, Bočkajeva, Kumer, Hahnova, Murkova, Veber, Brezigar, Eclaj, Pugičeva, Prus, Zupančič. Uvodna in sklopna glasba je delo Danila Bučarja (poje Slovenski orkestr), ples pa je nastudiral Majna Sevnikova.

Druga predstava bo v sredo, 17. oktobra, in sicer drama sodobnega francoskega pisatelja Alberta Camusa »Pravični ljudje«, prav tako v režiji Jožeta Tirana. Sodelujejo Nika Juvan, Slavka Glavinova, Saša Miklavc, Franček Drogenik, France Prešentnik, Mirko Zupančič, Angel Arčon, Janez Prešentnik, Franc Prus.

Se v istem tednu bo že tudi tretja predstava, in sicer v soboto, 20. okt., komedija dveh mladih Francozov, Barlileta in Grédya »Perot«, komedija je zasledena vzporedno s »Pravičnimi ljudmi« in bomo videli v njej Julko Starčevič, Danila Bezliča, Meto Pugičeva, Milana Brezigarja, Pavla Ječločnika, Janeza Albrehta, Mira Vebra in Ivo Zupančičeva. Komedio je režiral Broni Battelino. Insceniral pa ing. I. Penčov. Vstopnice za odprto predstavo so že v prodaji.

SENTIAKOBKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom Sobota, 13. oktobra ob 20: Malenšek-Pregelj: »Srce nikdar ne laže«, spevoigra. Izven.

Nedelja, 14. oktobra ob 19.30: Malenšek-Pregelj: »Srce nikdar ne laže«, spevoigra. Popoldanska predstava. Izven.

ob 20: Malenšek-Pregelj: »Srce nikdar ne laže«, spevoigra. — Večerna predstava. Izven.

Okoliške obiskovalce opozarjamo na nedeljsko popoldansko predstavo. Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje telefon št. 32-860.

Prijave za razpisni abonma se sprejemajo dnevno v pisarni gledališča v Mestnem domu od 10-12 in od 18-19. Abonma se lahko naroči tudi po telefonu na št. 32-860.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Marionete Levstikov (Sentjakobski) trg 2 Sobota, 13. oktobra ob 17: F. Bevč: »Lenuh Poležuh«.

Nedelja, 14. oktobra ob 19: F. Bevč: »Lenuh Poležuh«.

ob 15: F. Bevč: »Lenuh Poležuh«. Prodaja vstopnic pol ure pred vsako predstavo pri gledališki blagajni.

REPREZENTANCI CIRKUS

»ADRIA« Predstavi ob 17 in 20 v Tivoliju pod Cekinovim gradom. Prodaja vstopnic od 9-20.

IZ DOMŽAL

KINO Ameriški barvni film: »Fant iz Oklahome«. Predstavi ob 18 in 20.

VESTI IZ KRANJA

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE Nedelja, 14. oktobra ob 16: A. T. Linhart: »Ta veseli dan ali Matiček se ženit«. Izven in za podeltelje.

KINO »STORŽIČ« Ameriški barvni film: »Overland Pacific«. Predstave ob 18, 18 in 20. V glavni vlogi Džek Mahoni, Pegi Kestl. Ob 22 premiera ameriškega filma: »Upor na ladji Bauntia«. V gl. vlogi Clark Gable, Ch. Loughton.

»TRIGLAV«: Ameriški film: »Upor na ladji Bauntia«. V glavni vlogi Clark Gable in Ch. Loughton. — Predstava ob 19.30.

»HIDROMONTAŽA« MARIBOR

sprejme v službo: inženirja kemije tri strojne tehnike tri elektro tehnike - konstruktorje pet tehničnih risarjev (sprejemajo tudi absolvente srednjih šol, ki imajo veselje do risanja)

Ponudbe pošljite pisмено na Hidromontažo Maribor, sekretariat. Podjetje nima na razpolago stanovanj! M 305

Z BLEDA

Ameriški barvni kavbojski film: »Hondo«. Predstavi ob 17 in 20. — V glavni vlogi John Wayne, Geraldine Page, Michael Pato.

Z JESENIN IN OKOLICE

Brivsko dežurno službo ima v nedeljo, 14. oktobra Jože Hudrič, brivski salon, Prešernova cesta. Zdravniško dežurno službo na Jesenicah ima dr. Milan Čeh, Cesta marsala Tita.

KINO

»RADIO«: Premiera ameriškega barvnega filma: »Zena iz Napolskih ulic«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVZ«: Ameriški barvni film: »Gog«. Predstavi ob 18 in 20.

MARIBORSKE VESTI

DEZURNA LEKARNA Sobota, dne 13. oktobra: lekarna »Center«, Gosposka ulica 12. Nedelja, dne 14. oktobra: lekarna »Tabor«, Trg revolucije 3.

KINO

PARTIZAN: Ameriški barvni film »Ona je vedela, kaj hoče«. UDARNIK: Ameriški barvni film: »Borba za posest«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Sobota, 13. okt. ob 19.30: Shakespeare: »Ukročena trimoglavka«. Red ZIS. Zaradi obolnosti v ansamblu premiera odpade.

Nedelja, 14. oktobra ob 19.30: Patrick: »Vročica kris«. Izven.

Umetnostna galerija. Razstava risb in grafič Bojana Goljice. Umetnik razstavlja blizu 70 risb in grafič. Razstava je odprta dnevno od 9-17 do 24. oktobra 1956.

Razstava risb, akvarelov in plastič Gabrijela Kolbiča. Razstava je odprta dnevno od 9-17 do 14. oktobra.

CELJSKE VESTI

CELJSKO GLEDALIŠČE Sobota, 13. oktobra ob 19.30 in 20: Eliot: »Osebnitajnik«. Gostovanje v Zagrebu.

KINO »UNION«: Ameriški barvni film: »San Antonio«. Predstavi ob 18 in 20.

»METROPOL«: Francoski barvni film: »Aventure Seviljskega brivca«. Predstave ob 18 in 20.

IZ ŽALCA

Ameriški film: »Balada o črnem zlatu«. Predstava ob 19.30.

IZ BOGAŠKE SLATINE

Ameriški barvni film: »Purpurna dolina«. Predstava ob 20.

VESTI IZ TRBOVLE

»SVOBODA-TRBOVLE II.«: Ameriški kavbojski barvni film: »Destri«.

IZ MURSKÉ SOBOTE

»PARK«: Ameriški barvni film: »Lepotica za milijon dolarjev«.

»TISKANINA«

»tovarna tiskanega blaga v Kranju sprejme zaradi zaposlitve v skladišču gotovega blaga dva do tri moške z ustreznimi strokovno izobrazbo

V poštev pridejo le osebe s prakso kot trgovski pomočniki ali skladiščni uslužbenci, in to v tekstilni stroki

Nastop službe takoj ali po dogovoru Ponudbe dostavite na upravo podjetja do 31. oktobra 1956 3917

Prodamo

enonadstropno hišo v Čretu številka 109 pri Celju

V hiši je dvoje družinskih in eno podstrešno stanovanje, elektrika in voda, zemljišča 860 kvadratnih metrov. Cenilna vrednost 1,697.000 dinarjev. Ponudbe pošljite na Okrajni zavod za socialno zavarovanje Trbovlje T 134

RADIO LJUBLJANA

5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci (pester glasbeni spored) — 6.30 do 6.40 Reklame — 7.10 Zabavni zvoki — vmes od 7.20-7.25 Naš jedilnik — 8.00 Zaključek oddaje — 11.00 Igra kvintet Jožeta Kampiča — 11.15 Dober dan, otroci! (Janez in Marija Svajncer: Andrej je našel očeta, Tonček — junak) — 11.30 Opoldanski koncert — 12.30 Kmetijski nasveti: Jože Kobal: Vrba — hranilka čebel — 12.40 Malo za staro in malo za mlado (zabavna glasba) — 13.15 Domači napjevi — 13.30 Znanj solisti — znane arije — 14.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 14.35 Zeleži ste — poslušajte! — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.40 Novi filmi — 15.00 Glasbene uganke — 17.10 Kaj bo prihodnji teden na sporedu — 17.30 Zabavna in pesna glasba — 18.00 Okno v svet: Kitajske železnice — 18.15 Pole Gorenjski vokalni kvintet — 18.30 Jezikovni pogovori — 18.45 Igra Ljubljanski pesni sekstet, poje Nino Robič — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Zgodbe o malih oglasih — 21.00 Igramo za ples in razvedrilo — 22.15 do 23.00 Oddaja za naše izselence — na valu 327,1 m — 22.15-23.00 UKV program: Pesna glasba — 23.00-24.00 Oddaja za tužino — na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

Razpis

Razpis štipendij. V smislu čl. 7., 28. in 29. Temeljnega zakona o štipendijah (Ur. list FLRJ št. 32-55) razpisuje delavski svet Kemične tovarne, Ljubljana-Moste štipendijo za dokončanje študija na TVŠ — kemični oddelek anorganske kemije, 1 štipendijo za dokončanje študija na TSS — kemični oddelek anorganske kemije. Štipendija znaša: za TVŠ 6000 din, za TSS 4000 din in se daje za dobo 2 let s pogojem, da je interesent za štipendijo za študij na TVŠ dokončal 3. letnik. Interesent za št. na TSS pa 2. letnik. — Prošnje s dokazili o pogojni izobrazbi in o gmojtnem stanju interesentov sprejema tajništvo podjetja do 20. oktobra 1956.

DROBNI OGLASI

UPRAVNIKA za kmetijsko zadrugo, ki bi razen omenjenih poslov prevzel tudi poslovodstvo trgovine, iščemo. Nastop takoj. Plača po dogovoru. Kmetijska zadruga, Črni vrh, p. Polhov gradec. 3894 z SOBERJE C in D kategorije, visokokvalificirane mehanike in delavce za delavnice, sprejemimo. Plača po tarifnem pravilniku. Zglasiti se v upravi ECZ, remiza. 3758-1 AVTOPLAŠČE in zračnice vseh dimenzij, kolesne plašče, obutev iz gumija, termoforje itd. vam najhitreje popravi vulkanizerska delavnica »Vulkan«, Ljubljana, Zaloška cesta 20. Po vzorcih izdelata tudi razna gumijasta tenila in vložke. KDO IZ LJUBLJANE bi zamenjal enopolno stanovanje za enopolno v Mariboru. Silitve brezplačno, v Mariboru pa mu preskrbimo službo. Javite se pod št. »Ne zamudite priložnosti«. 3911 r MOSKI ZIMSKI PĻAŠČ ugodno prodam. Ogled v trafiki Sarajeva, Ljubljana, Kolodvorska ulica. SIVILJA, zaposlena v Tovarni dekorativnih tkanin, mirna, dobra, skrbna, z nekaj nepremičnega premoženja, želi spoznati moškega, najraje obrtnika, zaradi poroke. Samo resni kandidati naj pošljejo ponudbe v upravo LE pod »Prijeten dom«.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Premiera ameriškega barvnega filma »Dolina maščevanja«

Predstavi samo ob 18 in 19. — Ob 20 premiera jugosl. filma: »Ne obračaj se, sinko«. Ob 22 prav tako jugosl. film: »Ne obračaj se, sinko«. — V glavni vlogi Bert Sotlar. Pri premieri se bodo predstavili tudi glavni igralci. Vstopnice bodo še v prodaji.

KINO »KOMUNA«: Ital. film: »Villa Borghese«. Tednik: Filmske novosti 40 samo pri zadnjih dveh predstavah. Predstave ob 18, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Eduardo de Filippo in Gerard Philippe. Film je na sporedu do 13. oktobra.

KINO »SLOGA«

Mehiški film Zadnja želja

Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 19 matineja istega filma. V glavni vlogi Luis Aguilar. Danes zadnjikrat.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški barvni film Mirni človek

Brez tednika. V glavni vlogi John Wayne in Maureen O'Hara. Predstave ob 16, 18.15 in 20.30. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KINO »SISKA«

Ameriški film Pago Pago začarani otok

V glavni vlogi John Hall in Victor McLaglen. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

ALI ŽELITE HITRO PRITI V ZAGREB?

NO, CE TO ZELITE, POTEK PREBERITE TOLE:

PUTNIK SLOVENIJA vas obvešča, da s 15. oktobrom otvarjamo redno expresno avtobusno progo Ljubljana-Zagreb-Ljubljana

Odhod iz Ljubljane ob 05.00 uri, odhod iz Novoga mesta ob 06.45 uri in prihod v Zagreb ob 08.30 uri

Odhod iz Zagreba ob 16.00 uri, odhod iz Novoga mesta ob 17.45 uri in prihod v Ljubljano ob 19.30 uri

Odhod iz Ljubljane izpred Nebotičnika na Titovi cesti Proga obratuje vsak dan, razen ob nedeljah in državnih praznikih

TA PROGA JE: UGODNA — posebno za službene potnike

CENENA — cena v eno smer 700 dinarjev

UDEBNA — vozijo naši turistični avtobusi, ki so že vsepoved poznani po svoji udobnosti — Med vožnjo vas ne bo zeblo, ker so avtobusi kurjeni

Sedeže lahko rezervirate in karte si lahko kupite v predprodaji v poslovalnici PUTNIK SLOVENIJA na Titovi cesti 12 3928

Upravni odbor Tovarne »ZLATOROG« v Mariboru razpisuje mesto

šefa računovodstva

POGOJ: visokošolska izobrazba z najmanj 5-letno prakso ali srednješolska izobrazba z najmanj 10-letno prakso v knjigovodskih poslih

Nastop 1. novembra 1956 ali po dogovoru. Plača po tarifnem pravilniku

Nadalje sprejememo v službo: analitika in referenta za organizacijo dela (diplomiran ekonomist ali srednja strokovna izobrazba s prakso)

strojne tehnika (absolventa TSS s prakso ali začetnik)

samostojno korespondentko (srednja strokovna izobrazba s perfektnim znanjem stenografije in strojepisa ter obvladanjem srbohrvatskega jezika)

referenta za reklamo (srednja strokovna izobrazba, po možnosti s prakso v podobnih poslih)

Nastop takoj ali po dogovoru. Plača po tarifnem pravilniku oziroma po dogovoru

Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja in kratkim življenjepisom pošljite na sekretariat podjetja 3916

PO SLEDOVIH DAVNE CIVILIZACIJE

LOV NA VELIKE GLAVE

Orjaške umetnine neznanih umetnikov v Mehiki

Loj na človeške glave je izven zakona po vsem civiliziranem svetu, vendar živi človek, ki se s tem ukvarja, že mnogo let, in sicer ob krepki podpori znanstvenikov in z odobravitvijo vlad. Sicer ni resnični lovec na žive človeške glave, marveč na orjaške glave, ki so jih izklesali iz bazalta v času zelo stare in malo znane severnoameriške civilizacije — kulture ljudstva La Venta ali Olmek — ki je cvetela v pragozdovih Mehike mnogo pred tem, ko so v deželo prišli

belci, izginila pa je na skrivnosten način okoli šestega stoletja našega časa. Ta lovec na velike izklesane glave je dr. Mathews V. Stirling, ki je v celi vrsti odprav v Mehiko od leta 1938 pa do danes odkril skupno enajst velikanskih, iz kamna izklesanih glav in še več manjših spomenikov te vrste.

LJUDSTVO LA VENTA
Proučevanje središč za verske obrede in velikih zemeljskih

nasipov v pragozdovih Veracruz in Tabasca kaže, da je ljudstvo La Venta pripravilo teren za nastanek višjih kultur, kakršne so bile pozneje kulture Majev, Zapotekov in Toltekov, ter da so njihovi prvi žrtveniki iz zemlje predniki poznejših velikih piramid Majev in Asteokov. Vendar pa dr. Stirling ni bil prvi, ki je izvedel za te čudne kamnite idole, ker je eno teh glav opisal že leta 1869 znanstvenik Melgar. Ta »cabeza colosal« (orjaška glava), kakor jo imenu-

jejo Mehičani, je bila na pol zakopana, pozornost pa je zbujala predvsem s čudno frizuro, podobno čeladi, kakršne nosijo igralci rugbyja.

GLAVA SREDI TRGA

V začetku leta 1938 je sklenil dr. Stirling, da si bo sam ogledal to glavo. Po izkopavanju je ugotovil, da nakazuje ta orjaška glava pomembno arheološko najdišče. Doznan je, da so glavo postavili v središče velikega trga, ki je bil omejen s štirimi velikimi obraščenimi nasipi. Ko so vse področje očistili, se je pokazalo, da je tu pred 2000 leti, ko je bil Rim na vrhuncu svoje slave, prav tako cvetelo pomembno središče civilizacije. Glava je bila izklesana iz masivnega bazaltnega bloka, ki je bil visok 180 centimetrov in je imel obseg okoli 3,5 metra.

H I Š A iz železnih plošč

Neki švedski inženir je napravil zanimiv poskus: sezidal je kupolasto stanovanjsko hišo iz 3-milimetrskih usločnenih železnih plošč. Med zunanjo in notranjo steno je nekaj centimetrov prostora za zaščito pred mrazom in vročino

Temperatura Jadranskega morja

KOLENDAR V KAMNU

Znanstvenike je posebno presenetil realizem tega kipa. Razen te glave so našli v bližini kamena z vklesanimi črticami, ki so po koledarju Majev najstarejši datum, zabeležen na zahodni polobli. Znamenja so dešifrirali in ugotovili, da ustrezajo 4. novembra 201. leta našega časa. Našli so tudi veliko ploščo, ki je bila dolga pet, široka dva in debela pol metra, na njej pa vklesano božanstvo v podobi človeka.

TRIDESET TON TEŽKA GLAVA

Nedaleč od onod, v vasi La Venta, so našli še pet kamnitih glav, ko so bile podobne prvi, le da so bile še večje in so tehtale povprečno nad 20 ton. Tam so izkopali tudi več mozaikov in grobov velikih duhovnov ter našli posmrtna darila iz poldragega kamna.

Dr. Stirling je na področju San Lorenza odkril nadaljnjih pet kamnitih spomenikov; med njimi je največji tehtal nad trideset ton. Usta tega kipa so bila široka skoraj meter, vsako oko pa je merilo v premeru nad pol metra. V San Lorenzu je kultura ljudstva La Venta dosegla svoj vrhunec. Tam so našli tudi ostanke kamnitega vodovoda.

Najnižjo temperaturo ima morská voda v začetku meseca marca ali konec februarja, ko se morje zaradi nizkih temperatur zraka najbolj ohladi. V tem času ima morská voda pri izlivu reke Pad v Italiji 6,6 stopinj, pri Lošinjju 9,3, okoli otoka Jakuba 12, v južnem Jadranu pa 12,7 stopinj Celzija.

Na naši obali Jadranskega morja so zimske temperature okoli 11 stopinj na površini, na italijanski obali pa okoli 12 stopinj. Temperature se precej znižajo v bližini izlivov večjih rek.

Poleti je v vzhodnem delu Jadranskega morja temperatura vode na površini pod 25 stopinj Celzija, na zahodnem delu pa nad 25 stopinj. Južna jadranska kotlina ima na površini temperaturo 25 stopinj Celzija, na kraju največje globine pa so izmerili konec avgusta celo temperaturo 27,1 stopinje Celzija, kar pomeni hkrati poletni maksimum, ki je

sicer ob naši obali okoli 22 stopinj, vendar je tudi ta temperatura precej spremenljiva.

Visoka poletna temperatura površinskih plasti morske vode sega le do neznatnih globin. V največji meri se to zgodi v bližini Benetk. Sele v globlini 20 m pade tam temperatura od 24 na 17 stopinj Celzija. Največje spremembe so opazili v južnem delu Jadrana, kjer so na primer pri Palagruži izmerili poleti v globlini petih metrov temperaturo 22,4, v globlini desetih metrov pa le še 16,3 stopinje Celzija.

Nenadno bombardiranje

Kmetje, ki so kopali krompir v dolinah blizu Fishofta v Angliji, so se v velikem preplahu razbežali, ko je neki bombnik angleškega vojnega letalstva vrigel bombo na bližnje njive. Sele pozneje so pojasnili ta dogodek. Letalo je bilo na vajah in je sprostito bombo po navodilih radarske komande, ki mu je napačno posredovala položaj (napaka je znašala sle 13 milj od cilja). Zanimivo je, da so angleška vojná letala v dveh tednih dvakrat odvrгла bombe na napačnem kraju.

Potem ko stá dobila sladkorke, sta se kenijská malčka že toliko privadila, da ju je neki evropski turist v vasi Kaharah lahko ujel na filmski trak, kot kaže naš posnetek

Nizek pritisk je pticam nevarnejši

Strokovnjaki so s poskusi dokazali, da je nizek krvni pritisk piščancem mnogo nevarnejši kakor visok krvni pritisk, torej prav nasprotno kakor pri ljudeh. Med pticami z nizkim krvnim pritiskom je bila smrtnost skorajda dvakrat večja kakor pri tistih z visokim ali srednjim. Na univerzi v New Yorku so več let proučevali več sto kokoši. Vse do starosti 19 mesecev je bila smrtnost med njimi dokaj velika, medtem ko je bila nesnost zelo majhna. Vzroka oziroma povzročitelja tega pojava še niso mogli zanesljivo ugotoviti.

Takole je v enem izmed številnih ribiških pristančič na kitajski Rumeni reki, potem ko se ribiči in brodarji vrnejo z dela in razporedijo svoje džunke v rečnem zalivu

Zakaj KORDUN?

Ime Korduna, področja na levi strani reke Une, prihaja od francoske besede cordon, kar pomeni sotesko, trak in je nastalo takole: Od 15. stoletja pa vse do zadnje tretjine 19. stoletja je obstajala vzdolj turške meje vojna krajina pod oblastjo dunajskega dvora. Vzdolj meje so zgradili vrsto postojank oziroma stražnic, ki so bile stalno zasedene. Med temi lesenimi stražnicami so nenehoma krožile patrulje. Tem stražnicam so dali ime čardaki, medtem ko so vse stražarnice uradno nazivali »kordon stražnice«.

Prebivalci tega področja so morali izmenoma opravljati stražarsko dolžnost in hoditi v patrulje. Pogosto so za teden dni odhajali »na kordun«, naslednji teden pa so bili doma. To »kordonsko službo« so opravljali Krajišniki dobra tri stoletja. Vzdolj vse meje proti Turčiji, to je od

tromeje v bližini Gračaca pa ob Savi in Donavi se je raztezal »kordun«.

Z odpravo Vojne krajine je bilo konec tako »korduna« kakor stražarske službe, sčasoma pa so ljudje pozabili tudi na sam naziv »kordun«. Le del bivše Vojne krajine je obdržal naziv kot ime svojega širšega področja. To so bivši okraj Vojnik, Slunj in Vrginmost. Pod tem imenom so prebivalci te pokrajine znani tudi iz narodnoosvobodilnega boja, saj je prevzela slavna VIII. kordunska divizija.

Konec najstarejše gorile

V filadelfijskem živalskem vrtu je poginila 30-letna gorila Bambo. To je bila najstarejša gorila, kar jih je v ujetništvih živalskih vrtov. Bambo je bila visoka dva metra in je tehtala 200 kilogramov.

V SINJIH GLOBINAH

127. Pograbila sta vsak eno roko in se s nogami uprla v kamniti podboj. Saj niti ni bilo tako težko. Pol telesa je bilo že zunaj. Bil je krepak možič v črnem guml-jastem kombinzonu in s tricolindrskim akvalungom na hrbtu. Njegov prsni koš je krčevito trzal. Iz izpušnega ventila so komaj silšno uhajali redki mehurčki. Njegova zaloga zraka je morala biti pri kraju. Še zadnji napor in mož je bil zunaj. Zdaj sta videla, kaj se mu je zgodilo.

128. Obe nogi mu je bila vklemljena velika hobotnica. Večina njenih lovk je bilo porazanih, toda čeprav so bile mrtve, so se vedno krepko ovijale okoli plena. Neznanečeva glava je omahnila. Onesvestil se je. Danilo in Maks sta se spogledala. Da bi ga eno uro dvigala na površje, je bilo nesmiselno. Zadušil bi se črna na poti. Danilov pogled se je ustavil na neznančevem pasu. Tam je bil pritrjen majhen zavojček z napisom. Iz njega je visel obroček.

129. Medlo se je spomnil Plavnikovega pripovedovanja. Takšen zavojček je neke vrste rešilni pas. Treba je samo izdreti obroček in neznanec bo imel dovolj vzgona, da se dvigne brez njune pomoči. »Čemu?« je pomislil Danilo. »Saj nima smisla. Konec.« Tedaj se je nekaj uprló v njem. Kakšen konec! Besno je zgrabil obroček in potegnil. Med ostrim sikanjem se je zavojček spreminjal v veliko značno blazino in neznanec se je začel naglo dvigati.

Drobne ZANIMIVOSTI

BOLEZEN DELAVCEV V SILOSU

V zadnjem času so ugotovili, da kmetovalci napačno neka nova bolezen, ki je doslej še niso poznali. Ta bolezen se razširi takrat, kadar polnijo silose z žitaricami. Bolezen je lahko smrtna. Zanimivo je, da so silosi nevarni samo teden dni po polnjenju. Zrak, ki ga vdihavajo delavci v teh silosih, je nevaren za pljuča, saj je v njem mnogo dušikovega oksida. V tem času je namreč fermentacija žita najmočnejša. To bolezen imenujejo za sedaj »bolezen delavcev v silosu«. Edino sredstvo, da se bolezen prepreči, je prepoved vstopa v silos sedem dni po polnjenju.

STOLETNA PRA-PRA-PRABABICA

Stoletnica Matte Marija Peterson iz Nykøbings (Švedska) je te dni postala »pra-pra-prababica«. Njena pravnukinja Ingelise je rodila hčerko. Presenetljivo je, po kakem »načrtu« so se rojevali ženski člani te družine: mlada mati Ingelise je stara 20 let, njena mati 40 let, njena babica 60, prababica 80, pra-pra-prababica (Matte Marija) pa 100 let!

STARO FENICANSKO PRISTANIŠČE

Na Siciliji so arheologi odkrili ostanke starega pomorskega pristanišča, ki so o njem prepričani, da predstavlja nekdanje fenicansko naselje. To pristanišče so našli v bližini Soluntuma, kraja, ki ga zgodovina omenja kot mesto bitke med Rimljani in Kartžani.

PRENOS ELEKTRIKE PREKO MORJA

V zvezi z novico, da bo Anglija pošiljala Franciji električno energijo po kablu čez Rokavski preliv, so številni švedski časniki zagrnali hrup in pri tem poudarjali, da to ne bo nikakršna novost, ker na švedskem že prenašajo električni tok po kablilih s švedskega kopnega na otok Gotland izkušnje švedov bodo v mnogočem pripomogle k uresničitvi načrta angleške električne družbe pri položitvi kabla po dnu Rokavskega preliva.

AVTOMATICO RIBIŠTVO

Nekega ribiča je poznil tako zelo v roke, da ni mogel vzdržati. Zato si je sam napravil avtomatično ribiško palico. Na navadno desko je pričvrstil motorček, ki ga goní navadna baterija. In motor potegne vsako sekundo nekaj centimetrov ribičke vrvice in tako vleče vabo po vodi, ribič pa lahko medtem mirno sedi in si greje roke.

NA PLESKARSKI LEŠTIVI OD GRAZA DO BUDIMPESTE

Brezposelní avstrijski pleskar Joseph Schaffler je prehodil leta 1933 pot od Graza do Budimpeste tako, da se je premikal na dvodelni pleskarski leštivi. Tega ne navadnega potovanja se Schaffler ni lotil iz športa ali iz želje po senzaciji, ampak da bi se ta način prišel do denarja, ki ga ni mogel zaslužiti z delom. Pleskarje zlasti avstrijski, so — tako kaže — že od nekdaj zelo podirani.

Zaljubljenca v kamniti dobi

Smola nedeljskega ribiča